

۱۸۱۰

[Faint, mostly illegible handwritten text in Arabic script]

۱۹

Sultanmaniye U Kütüphanesi	
Kısm.	Esat ef.
Yeni Kayıt No.	
Eski Kayıt No.	1810

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِسْمِ تَعِينِ

حمد و ثنا و شکر بی انتها اول مالک الملک و الملکوت
صاحب الکبریاء و الجبروت تقدس و تعالی درگاهنه
شایاندرکه تدبیر نظام عالم و تنظیم امور بنی آدم انک ارادت
علیه سنه منوط و تعدیل و تسویه احوال ام مشیت
ازلیه سنه موقوف و مربوط در و درود بنی پایان اول پیغمبر
آخر زمان دولنینه اهل ایمان جنبانه شایسته درکه
قانون سیاست شرع مبینی اصلاح مزاج دولته سند کافی
طب نبویسی اولان سنن سنیه سی نصیح قوای قواعد دین
وملته دوائی و افیدر و ترضیه و تعظیم آل و اصحاب نصیفت
نصایه لایقدرکه مسلك حمیت اتصاف رینه سلوک تقویم کارگاه
ملکه دستور ابدی و آثار مهمت احتوالرینه تمسک تمشیت

امور جمهوره مدسرمدی اولق حقیقدر اما بعد
یوکیل اللسان عبد عاجز قلیل الاستطاعه بند ناچیر
المحتاج الی رحمة ربه العزیز بازار جوهر یا نده سر او ا خریدن
و فروختن اوله حق تقدن خالی و اتخاف دلیران میدان
هر فانه شایسته تحفه دن عاری همان سطوت سلطنت
سته نشاه کشور آرای و صولت دبد به مکارم دستگاه
خسروانی برله فخر و مباهات مقصد اعلا و مطلب اقصای
مور مقدار لری اولوب ظل ظلیل جناح حمایه و سایه
سایبان صیانت یاد شاهانه لنده غدر اصحاب شر و شور دن
و تطاول دست اصحاب اغراض و شقادن آسوده و غنوده
اولدو غم نعمت جلیله نك شکر و نشری فریضه ذمت
واجب الاذعائم و قیام عمر و دولت و دوام شان و شوکت لری
دعواتی فی النهار و اللیالی واجب العهد لازم الاستغالم ای و کن
امعان و ادراک ایله زاویه عزلتند منزوی و کوشه وحدته
منطوی فراغ بالم حسب عالم اولمشیکن ناکاه هجوم لشکر
جراروبی شمار افکار ایله ملک وجود ناتوان لرزان و نارغم و الم و
اکداریله پوته دل و درون سوزان و هیجان اولوب تاریخ هجرت
تبیوه علیه اکمل التحیه بیک یوز قرق اویج ساله و سال مطلع
آفتاب دولت روز افزون عثمانی دور تیوز قرق دورده بالغ

اولد قده سنه مرقومه نك ايام پر ملالی خلائند پی در پی
بود دولت علیه ده وقوع بولان فتنه اسبابی تفکرند و بحکمت
خفیه علی تفره سنه و حقیقت مالی ادرا کنند عقل ناتوان
پیچ و تاب واضطر ابله دیچور حیرند عاجز قابوب و کلاه
دولتک وارکان واعیان دیوانک قانون سیاست قصور و امور
مهمه همتک فتور و حل و عقد مبهمات مملکتک نکاسل
و تاملون و هر طالع بصیرت و احتیاط لازمه طال ابکن مسامحه
و غفلت برینه حمل ایله جان و دلدن نأسف و کاه بر موجب
عادت الهیه و مقتضای طبیعت کونیه و اقتضای تمدن
بشریه نظام عالمه خلل و انتظام احوال بنی آدمه ذلل
ظهوری مقرر اولوب بود دولت علیه مزاجند علایم انحراف
و طبیعت و قوا سنه آثار انقلاب و علت ضعف طریقان ابلک
احتمالی تشویشی و اندیشه سیله متلون و احوال انامه
مغایرت و طبایع ناسده فساده میل و رغبت غالب کورنگله
متکدر و کاه فن محاوراته مراجعت و کتب توارنجه مسارعت
بر له امم اقدمین و سلاطین و ملوک پیشین احوالی فی الجملة
تنبع اولند قده میان دول اسلامیه با تقدیر مملک القدر
وقوع بولان تبدلات و تغییرات و اختلافات و اختلافات
مرانا و کرار اتجردد احکام دین و دولت و تقویه بازوی

سلطنت و تحکیم بنیان قواعد شریعت و تنظیم امور
مملک و ملت و ترفیه احوال رعیت و احیای سنن سنیه نبویه
وسیله اولدوغی معنای مسرت ارتسامه دخی ظفر میسر
و اطلاع مقدر اولعله مملک دل ویران بر مقدار باران سکونت
و ابرام ایله تازه عمارت بولوب با خصوص سبب امن و امان
خلیفه زمین و زمان پناه اهل ایمان شوکتلو و کرامتلو
پادشاه آل عثمان السلطان ابن السلطان سلطان محمود خان
بن سلطان مصطفی خان بن سلطان محمد خان ولی نعمتم
ور اقتلو و مروتلو و افندیز ابد الله دولته و اید سلطانیه و اعز
انصار و دمر اعدائه حضرت تارینک عون و عنایت جناب
واهب مطلق و فیض فیاض علی الاطلاق ایله مطلع خلافت
دائم القراری و دیباجه سلطنت ابدی الاستمراری قهر و تدبیر
اهل بغی و طغیانیه و اراله حار و حاشاک ارباب فساد و شقایه
مصروف اولان همت رستمانه لر یله معنون اولوق امر
جلیل الشانی بآییدات بنیان دین و دولت علایمندن نشأ
و تجدد و تشید قوای بخت سلطنتدن نمونه اولوق امید یله
مهما ممکن خاطر فتری جمع و کتب توارنج مفادی دلالت یله
و امم سالفه سرکذ شتری ارشاد یله قدیم الا یامدن برو
سلاطین و ملوک مملکتک ظاهرده و معناده حدوثه

فتنه یه بادی خلال و تغییر احوال ناسه مؤدی ذلل و سد
باب فساد و تجدید قواعد نظامه موصل و تأیید بنیان
انتظامه متو اصل اسباب و علل خاطر حقیر به لایح و صدر
قاصر الدرکه شرح و ساین اولدوغی مرتبه ایما و اشارت
با خصوص طوایف نصاری بر ملت پر تکبت و اهالی
اسلامه نسبت قلت و طینت و جبلیتده ضعف و حقارت
اوزن ایکن برمدتن برو عالمه اننشار ایله نیچه نیچه ممالکه
استیلا و دولت علیه قاهره عثمانیه عسکرینه دخی صورت
خلبه ده کورند کربنه دخی باعث و بادی حالات و اسباب
و علل و آلات نه اید و کنی فهم و ادراکده و بو حکمت غریبه یه
انتقال و اطلاحه دامن غیرت عاجزانه میان سعی
واجتهاده بند و انکشت تخیر دندان تفکره نهاده قلنوب
بوکونه آرزو و استیلا قد شاهد دلارام مرام و قوف و اطلاع
منصده مقصودده جلوه کرور و نما اولور امنیه سیله لسان
لائین ایله آشنالق تقریبیله عهد بعید و زمان مدید طوایف
مرقومه نک گاه تاریخ کابلی و گاه ترتیب و تنظیم عسکرلرینی
جامع دو اوین قانونلری و گاه حرب و قتاله متعلق امور
مهمالرینی حاوی مجلد انلری نظر و مطالعه و گاه اجناس مختلفه
ناسدن ارباب معارف و اصحاب و قوف امور دپده کار از موده

۴
عقلا و حکما و اجناس صابطان لشکر یانیه طریق مدارا
مراعات اولنوب مکالمه و موارد و بونضاحه نک ماخذند
سفلیت زمین و جابه اعتراض اولنوب درو کوهر صاند و غم
اصداف و اجارنه پرده بولنسه اختیار اولنوب اخذ
و حوصله عاجزانه ده حرز و حفظ اولنوردی بالاخره
تازیانه غیرت سمند همت عاجزانه بی سوق ایدوب مأل
مفاد مطالعه و معنای مستفاد محاوره ناخیس و تنقیح
اولنوب بوجمله دن مختار و منتخب اصول حکمدن و آرای
مأمول الرزانه و اقوال ملحوظ الاصابه دن نظام عالمه و انتظام
امور انامه و قیام و دوام بنیان دولته دائرلدی الاصحاب مجرب
و مشهور و عند العقلا مسلم و معهود و متفق علیه معتمد الیه
یر قاج ماده بی حاوی ابواب و فصول تحریرینه مبادرت
و بر مجله تسویدینه مسارعت اولنوب ایام سلطنت میمنت
مقرونلرند مأمول الحصول مصنفات عدیده نک اولی
اولغله تیمنا و تفألاً نامنه اصول الحکم فی نظام الامم دینلدی
بعد الا تمام خاکپای بلبد اقتدار شهر یاری مکارم دستکاهه
کستخانه احضار و اتخافه اجناس اولنوب عین عنایتلریله
منظور بیولمق موجودر اولاکه اعیان اصحاب دیوان و ارباب
ایوان سلطانه مأل و مفادندن استفاده میسر و مضمونیه

عمل مقدار اولوب عنایت حق ایله عالمه اثار و ثمراتی باهر
وانواع خیر و برکاتی ظهور ایلیه امین باب اول عسکرده
وجوب نظام و حسن نظامدن تولد ایدن منافع بیانند در
باب ثانی اجمالاً فن جغرافیا منافی بیسانند در بعد هذین
اعدای دین و دولت اولان کفار دوزخ قرارک احوال
و اطوارینه و وقوف و اطلاع بهر حال لازمه ذمت علو همت
و عند اصحاب البصائر و التجربه اهم مهام مشائمه و الزم لوازم
مطاردده بلکه اوضح و سائل غلبه اولغله باب ثالث اولق
اوزن ملوک نصاری لشکر لرینک اصنافی و طرز و طور
و ترتیبی و حضر و سفرده و قتال وجدالده اعتیاد ایلد کبری
قوانین و مراسم حریبه لری بیان اولنوب مواد مرقومه نک
هر برنده نیچه نیچه فصول ایراد و عمده مرامه و وصوله بسط
مقدمه قلندی فصل اول در بیان لزوم الملوک و السلاطین
و وجوب وجود الحکام بین الانام بر مقتضای حکمت طبیعیه
تمهید علوم هیئت راسخاری و استار حکمتک کاشفاری
براهین هندسیه ایله کشف و تحقیق ایدوب عنصر تراب
و مادن عبارت اولان دنیا بر مدور طوب شکلنده ایدوکن
تعیین و غربه توجه ایله شرقدن کن سفینه لر بو معنایی
بالمشاهد تأیید و تمامادور ارض طولاً و عرضاً سیر معتدل

ایله بیک سکسن قوناق مسافه اولدوغن مساحه ایله
تعیین و طوب زمینک فوق و تحق حقیقتده متعین اولیوب
جو هواده معلق هر طرفدن قرنجه اوشمش اوتور شمش
قارپوز مثل اوکره ارضک هر جانبی ذراری نوع انسانه مسکن
و انبای بشر ایله مالا مال اولدوغین تحقیق ایتدیلر بعض
کتاب اخلاق و حکمه سلاک سطور کشیده قلندیغی سیاق
و سباق اوزن چون اول قهرمان قدرت یزدانی بوگونه
صورت بدیعه ده کمال قدرتین اظهار ایتمک مراد ایلدی
مقتضای حکمت لم یزلی جماعت افراد انسانی اماج نیر
احتیاج و هدف سهم درد و بلا قلوب اجل مسمی بقاسنه
دخی تعلق و بالطبع ذوانلرنده مدنیت مرکز قانغله فلاجرم
طالب اجتماع و هربری بر جهته آخیره محتاج تدبیر معیشتاری
بی معاونت محال و بقای شخص و نو عیلمی بی مخالطت
و مشارکت ممتنع و هر جهته محتاج اختلاط و اجتماع اولدیلر
ولکن اختلاف مشارب و ثباین آیین و مذاهب اولمیرله
بعضی بعضینه زور و قوت سببیلله و مال و مکننت حسبیلله
غالب و هر آینه غالب مغلوبی رتبه اطاعته چکمه
طالب و اکثر حاصلات غیری بی حوزه تصرفه کتورمکه
راغب و کندویه لایق اموردن غافل و متابعت هوا

ومطاوعت نفس ووغایه مائل اولوب اشکال عناد وانتزاع
هریق نزاع وارتفاع فساد ایچون افراد انسان میانده خلاصه
علم حکمت وبقاوه دانش و معرفت اربابی حاکم و ساینس
لابد درکه ماهر حکمت عملیه اولوب مداری سیاست اولان
رعایت قانون عدالته رغبت برله هر فردک اخردن دست
درازین کوتاه و تصرف ماعدادن بد تعدیسن ممنوع قلوب
کند وحقنه راضی وقانع قلازلر وبقانونک معینی وبقوتد بیرک
مبینی بر فرد کامل و موید وقرستاده حضرت عزتدرکه
حکمای کترین اکاناموس اکبر و علمای دین رسول و پیغمبر
دیرلر و قانون اوامرونوای که فی الحقیقه صابون دنس
معامی و مناهیدر مصلح احوال عالم و معدل هواء بنی آدمدر
واول واضع قوانین شریعت مطهره اولان پیغمبر دارالملاک
آخرته عزیمت پیورد قدر اجرای قواعد دین و اصلاح امور
مسلمین ایچون فلاجرم برحاکم عادل و قاهر لازمدرکه مراسم
اوامرونوای پیغمبری محافظه ایدوب قوانین سیاسته
کاینبغی رعایت قلنه تا که هم فرق ملت افسردولت ایله
سرفراروهم لباس سلطنت طراز اعزاز شریعت ایله مطرز
اوله که الدین و الملائک توأمان فعلی هذ او قناکه اقتضای تقدیر
ربانی نوع انسانی الی اجل مسمی بقاسنه تعلق ایدوب امر

معاشنه دخی غیرمی مستقل بلکه مدنی بالطبع اولوب انشاء
جنسی ایله معاوضه و معامله یه محتاج اولدی ایسه کنجور
خزانه قدرت شفقه لعباده الضعفاء کاه پیغمبر
وکاه رسول وکاه انلره خلیفه اولور حاکم قاهر و عادل
ارسال و تعیین برله تنفیذ احکام شریعت غرا و تنظیم امور
ضعفاده عادتین بوجه اوزن اجرا و حکمت باهره سین
بوصورنده دخی اظهار ایتدک مراد ایدوب روی زمینده موجود
طوایف متعدده واجناس متنوعه و امم کثیره بقانون
حکمت اشتماله بالطبع میل و رغبت وبقاقتضای تقدیرلم یزله
خواه ناخواه تسامی کردن اطاعت ایله فوج فوج موج موج
اجتماع و اتحاد مسارعت و هر جماعت برملکه تابع و امرینه
منقاد و مطیع و نه میلیه منعی و نظام و انتظام امور لند رآی و
تدبیر لرینه تابع اولوب بوسیاق و سباق اوزن تداین
واجتماع برله وجه ارض ده دلالت شرع و عقلیه نیچه نیچه
دولتار قوردیلر و خلفا و سلاطین و ملوک و خواقین
و اکامره و جواسر و سائر نام و نشان و عنوانیه بی شمار
حاکم تعیین ایتدیلر فصل ثانی در بیان ارای حکمائی تأسیس
قواعد الدول ضمیر منیر او بیان اخبار و ناقلان حوادث و آثار
روشن و اشکار درکه سلاطین و ملوک عالم و حکام بنی آدم

ادیان و مذاهب و آیین و مشارب جهتیه مبایثت و اختلاف
اوزن اولوب مراتب اعتباریه لری دخی تفاوت اوزن قالبوب
ضبط وربط و فتق و رفق امور ناس طرز و طور اخره افراع
ایله بنیان دولت و بنیاء جمهور جمعیتلری دخی بری برلرینه متغایر
و متباین اساس ایله تأسیس اولمشدر و بویابده جمهور حکما
اقوالی اوچ حکیم عظیم الشانک رأی و تدبیرلرینه راجعدر
اولا مذهب افلاطوندر و اولدیمشدر که خلق بر عاقل و عادل
پادشاهه بیعت و اطاعت ایدوب یابع اولمق کرک و بیا جمله امور
دولت لرینی آنک رأی و تدبیرلرینه تسویض و سپارش ایله
یدینه استقلال و پروب حکمنه راضی اولمق کرک لردر
و بو مقوله دولت و سلطنت لسان حکماء یونان و لائینه
مونارخیانا میلله شهرت بولوب اکثر سلاطین روی زمین
بورأی اورن واقع اولمشدر و بو صورتده نسب عالی اولمق
مدوح و معتبردر ثانیاً مذهب ارسططالیس در و اولدیمشدر که
سلطنت تدبیری اعیان دولت النده اولمق کرکدر بوسیاق
اوزن که ایچلرندک بری جمله یه رئیس اختیار اولنوب غیر یلر
تدبیر و مشورندک مشترک قلنه تا که بر کسنه حسب و نسب
تعظم و نفرد ایدوب مستقل اوغله قانون عدلدن عدول
محدوری لازم کلیه و بونوع دولته لسان حکماء

ارسططوقراسیا نسیمیه ایدر لر قراسیا لفظی حکمت معنا سنه
عامه تدبیر اعیان دیر لر حالا و ندیک دولتی بوقاعده اوزن در
ثالثاً دیموقراطیسدر و اولدیمشدر که سلطنت تدبیری
رعایانک اولمق کرکدر تا که کند و لرندن ظلمنی دفعه قادر اوله لر
و بو صورتده طریق تدبیر اختیاردر مثلا هراون قریه خلقی
ایچلرندن برر اپکیشر عاقل و مدبر ظن ایلد کیری آدمی انتخاب
و اختیار ایدوب و محل حکومت اولوب دیوان قوریلن یره
کوندن لر انلردن اون قریه خلقی مختار لری دخی ایچلرندن پرو
آدمی انتخاب و اختیار ایدوب لروان و ان جمله نیک مختاری اون آدم
جمله سی بو اون شخصک تدبیر لرینی قبولده ا نفاق ایش اولور
اون کسنه برسنه دیوانده او تور و ب حل و عقد امورینی
کون لر سنه آتیه ده اسلوب سابق اوزن اون کسنه دخی اول
اختیار اولنوب سنه سابقه حکومت معروف لرینک
محاسبه سنی کون لر غدری ظهور ایدنک حقندن کلنه بو
اسلوب اوزن اولان دولته دیموقراسیا دیر لر یعنی دیمو
قراطیس رأینه منسوب حکومتدر عامه تدبیر محارین دیر لر
حالا فلنک وانکار دولتلری بوقاعده اوزن در بو ذکر اولنان
قواعد ثلثه سائر ملل و ادیان ملوکندک عموم اوزن جریان ایدر
فصل ثالث در بیان احتیاج الدول فی بیان احکام دولتهم

وبقاء نظام احوالهم الى ترتيب عساكرهم روى زمينده تحت
نشين اولان ملوك وسلاطين وحكام وجه محرر اوزن
مقتضاي شريعت وحكمت واقتضاي طبيعت ومدنيت و
بشريت ايله تعيين و تبين و مقدور و مقدار لري مرتبه ده
نچه ممالك و بلاد و امصاري حاوي برر قطعه ملك يد تصرف
و دست استيلا رينه عايد و راجع اولوب نچه نچه كشور
تعييني ايله نچه نچه دولت متعين اولدي حكام و متصرف لري
دخي على قدر مراتب اعتبارهم كي سلطان كي خافان كي شهنشاه
و كي پادشاه كي ملك كي قيصر و بر مقتضاي السنه
متنوعه القاب و اسماء كونا كون وضع و تعييني ايله دفاتير
سياسيه و منشور رياسيه لري معلم و معنون اولدي انجق
افراد بشرده طمع مرضي جبلي و ملك دپكر انه تعدى
و دست نطاول فسادى ملوك و خواقين و سلاطين
و حكام سائره نژادنده دخي جارى اولوب هر فرد ملك و دولتي
اخرك استيلا سندن محافظه يه محتاج اولغله لاجرم هر
صاحب ملك و ملت و ممالك كشور و دولت كند و خلقندن
وياغيرين حربه و ضربه قادر و پيكار و و غا يه مستعد بر
كروه ناسي محافظه ملك و ملت و دفع دست نطاول عدوان
و منع مداخله دپكران مصاحتي ايچون انتخاب و افراز

۸
ايدوب كند و سنه عسكرا اتحاد و رسم و قانون حرب و قتال
اوزن تنظيم و ترتيب و آلات حربله تجهيز ايدوب بو خصوصه
جارى تقيد تام بقاي ملكه و قيام دوام دولته علت مستقوله
عد اولنه كمشد بر بو حالدن غافل و بو كونه مهامدن عاطل
و مسامحه يه جواز و پرنه لرحاله ملك و دولتن ال يو يوب
نكبت و ندامت حرمان و لم ينفعهم الندم مضمونه و اصل
اولد قلمرى مستغنى عن البيان در فصل رابع در بيان احتياج
ملوك و سلاطين پشين في افراغ جيسيم الى هيئت نوع ما
و مراعات صوره مافى المقابله فن جليل القدر تاريخ ايله
شرفياب اولان اصحاب استقصايه و سوداگران اثار
روزكار و طالب اخبار ارم عالم اولان ارباب دفته خفي دكلدر كه
ابتداى ظهور نوع بشردن تا بوزمانه كلنجه روى ارض ده ميان
امم و مللده حروب و قتال و جنگ و جدال در كار و بو كون
فساد عالمى سفك دما و تلف نفوسدن بر وقت و زمانده
خالى اوليوب دول و ممالك بعضيلرى واجناس ناسك
نچه لري مجرد جرمنافع دنيا و رفع مضرت دپكران سودا سيله
امر خطير كارزارى مرتكب اولمشد در انجق ارباب اديان
و اصحاب ايماندن نچه لرجانب شرعدن غرا وجهاد ايله مأمور
اولوب في سبيل الله سعي و كوشش ايله احراز سعادت

دارین همیشه کارلری و بوفضیلت ضمنند بدل وجود ایله
تحصیل توشه آخرت دمام فریضه ذمت پیشه لری
اولمشدر علی کلا التقدیرین حرب و ضربه صواش و جنکه
متهی و مباشر اولان طوایف عسکر اجناس ناس میانند
دفعالالتباس بر هیئته افران اولقده مضطر و بر شکل ایله
مشکل و جسم جیش بر کونه ترتیبه مراعات ایله و قانون
و قاعد و غاوغوغایه تشبند مجبور و محتاجاردر سلاطین
و ملوک پیشین عسکرلری و جنکری نه هیئت ایله متهی
ونه صورت ایله متصور اولد قوری تواریخ استنارینه و بوقن
جلیل دانالرینه خفی و پوشیده دکادر فصل خامس در بیان
هیئت جنود ملوک پیشین و صورت قتالهم پیش امور ماضیه بی
رهین و امم سالغه نك علم و خبرینی متضمن اولان دو اوین و دفائیرو
منطوقه سی دلالت ایدر که ملوک سالغه نك عسکرلی ملوک
زمانه عسکرلی کی اولیوب طور و طرز اخر ایله معسکر
اولورلردی مثالبش بیک اون بیک اللی بیک یوز بیک و یا زیاده
و نقصان افراد بشردن مرکب بر گروه ناس بریره جمع
اولوب بر جسم اولورلردی بعد بین و یسار و وسط اعتبار ایله
و یچ قول اولوب یعنی صاغ قول صول قول اوردته قول
لایر بر لرینه متصل ایکی جناح ایله بر جسدن کنایه طیر باند

9
پرواز کی بر هیئت ایله متهی و سواری و پیاده بری برندن ابرو
تجمع ایله تجسد ایدوب سواری و پیاده گروهی باشقه
باشقه طور و ب مهمما امکن اختلاطدن دخی تحاشی
واجتناب اوزن اولورلردی صاغ قوله و صول قوله امور دیده
کار از موده لسان عسکر بیه انشنا اعتبار و ترتیه جهتیه دخی
عزیز قوم اولان رجالدن نافذ الکلام مد بر صابطار تعیین
اولنوب جناحین عسکرینک تدبیری اموری اناره سپارش
اولدقد نصبره حال و مقامه کون امر و نهی اخبارینی افهام
و نه فهمه و ایصال و تبلیغه قادر و اجناس عسکرلی و ضابطاتی
شخصیه مستعد و چایک و چالاک فرهنگر و چاوشلردخی
تعیین اولنوب جناحین مد بر لرینک معیتلرینه ضم و الحاق
اولورلردی و بونلردن غیری جتا حینده موجود اولان افراد
عسکریدن هر فرد یرنک قائم و ثابت پیش و پس و بین
ویسار حرکت و جولان ایله نظامه خلل کلامک و یا فران
سییل بولماق ایچون عسکرک صفارینی تصفییه و تعظیم و
ترتیب امر مهمنه واقف و ساعی و مقدم و حرکت و سکر و تدرینه
و سرعت و بطولرینه و همتد خواش و فتور لرینه و امداد
واعانتیه احتیاج و یا عدم احتیاج لرینه ناظر و عارف ضابطان
دخی تعیین اولنوب جناحین مد بر لرینه بو طریقله تقویه

ویراردی بولردن غیر جنایند واقع عسکر طائفه سنگ
جماعت جماعت ایچارنده اولق اوزن ضابطری و سنجاقدار
و بیراقدار و معتاد لرینه کون مألوف اولدق قری سائر صغار
و کبار ضابطری علی مراتبهم متعین اولوب تفرات و ضابطان
مشخص و مفرز و متعین اولق لازمه طائلری اولش ایدی
چنود جنایند بو هیئته افراغ اولندقدن جسد جیش
مقامند اولان وسط صاحب عسکر اولان ملک و یا سلطان
و یا پادشاه و یا انلرک سپهسالاری و یا سر عسکری و یا وکیل
مطلق اولوب جمله نیک مقتدی به سی اولان سردار
و سپهسالار جای قیام و آرامگاه و محل قرارگاه اولوب اول
دخی قیو خلقی و اجناس عسکر دن زیاده سیله معتمد و معتبر
و مشکل و ملبس و مسلح وجود سردار حفظند غیر نکش
و مال و جانیه او غورنده فدا اولغه دماش صد اقت
و استقامت پیشه بر بلوک عسکر معیننه مخص اولدقدن
کندوسی و بو کروه مدوحی روح جمله جیش اولوب وسط
عسکرده و لکن امین محله قائم و رجال دولتدن عاقل و مدبر
امور دیده کار از موده مجرب الامور حال عسکره و طرز و طور
جنگ و وغایه واقف نافذ کلام قوی القلب صد اقت
و استقامت نشان قومی عزیز لرندن ارباب مشورتدن

۲۰
بر نیجه لرینی معیننه ضم ایدوب اتفاق ارا لر یله حرکت و سکون
و بین و یسار نظارت ایله وقوع بولان مشکلات و مبهمات
حلند انلرک رأی و تدبیر لرینه جا بحامر اجعت ایله بوا مر خطیره
مباشرا اولور لردی و کذک فر هنگ و چاوشان مثالو بر
مقدار سبق رفتار عسکر بی قرار وسط جیشده روح جمله
مثابه سند اولان سپهسالار معینند موجود بولنوب اطراف
واکنافه و بین و یسار و قدام و خلفه مقتضی اولان
او امر و نواهی و تنبیهی ایصال و ابلاغ ایچون حاضر و آماده
و مقام خدمتده استاده منتظر امر و اشارت اولور لردی و وجه
محرر اوزن عادت ام پیشین اوزن جنگ و ستیزه آماده
و حاضر خصم یله مناوحه و مناور و مقابله و مقاومتیه مباشر
جیش جسارت پیشه قرتال قوشی کبی جسم واحد ایکن
هماندم قصد پرواز ایله ایکی قنادین اچوب یعنی صاع و صوله
اچیلوب طولانی جدار هیئتند بر صف اولور دی و لکن
زیرده مسطور اولان ترتیب جدید عسکری اوزن قاعد
هند سیه ایله طرح اولنوب صفاری کمال تناسب
و تساوی یه مراعت برله مضبوط و منتظم و خط کبی
مستقیم و هر محله عرض و عمق مساوی اولوب طوایف
عسکر بری بر لرینک قفالرینه پیوسته و پیوند رختم رختم

و بی نظام بعض محله قلت و بعض محله کثرت و کمال ثقلت
و از دحام ایله بری برارینک او کجه سنه بصراق بردشمن
مواجهه سنه وجه مشروح اوزن صف ناموزون شکنه
کیروب طور لرردی بعد اهسته اهسته حرکت ایله ایکی
عسکر بری برارینه قریب اولوب قدر مشترک مابینی فصل
ایدر بر مقدار مسافه میدان باقی قالدقه شمشیر نیز نأ تیر
غلافندن شجر مانند ی نچه نچه مردان شجاعت نهاد
شیر زبان نژاد صفدن ایریلوب مردانه چکلوب رستمانه
میدانه چکلوب قار شده خصمک دخی حالی بو صورند
اولغله اناردن دخی دلیرودلا ورجست و جسر صحیح الاعضاء
قوی القلب اولان فارسان و پیادگان بهادران مقابله
و مدارقه یه مبادرت و روبرو و مقاتله یه مسارعت برله سل
شمشیر و تشبث سنان و کرز و حربه و هشت و خنجر و تبر
و کمان و جنبه و سائر مألوف اولد قلی آلات حربه ال اوروب
بری برارینه جمله و هجوم و ملاطم الامواج مد جزر دریای
عمان بی امان مانند ی گاه اقبال و گاه ادبار و صید ای
صدمه و غریب و این افاق کیر و غبار سمند شهاب رفتاری
عیوقه پیوسته و لوله انداز صدای هل من مزید ایله بازار
کارزار کار کندار و غایه رواج بولد و روبرو اول بازار پراشته کرده

تقد سیم و زر برینه حدید و پولاد و شمشیر نیز و سنان دلستان
ایله جان الوب جان و پروردی اصول صفری علی حاله قیام
و ثبات ایله بو طرز و طون توبت بنو بیت مداومت ایدر لرردی گاه
برنوبتند غالب و مغلوب معلوم اولوب دعوالری بر طرف
اولوردی گاه دورادور مجادله امتداد ایله فصل دعوا ابرته یه
قالوب گاه نچه ایام تمتد اولوردی گاه طرفینک یاد شاهلری
ویاسر عسکری و گاه بر قاج نامدار پهلوانلری میدان چیقوب
انلرک غالبیت و مغلوبیت لریله اکسفا اولنوب جانب غالبه
جمله اطاعتی مصاحت کور لرردی گاه تعند و عمر دایله نأره
عداوت و خصومت کرمیت اوزن اشتعال و دریای بی امان
کین و انتقام طغیان و تموج و ایکی عسکر خلقی بری برارینه
کیریشوب قاریشوب بی حد و بی پایان نفوس بشر
انداخته خاک مذلت اولوردی و با جمله عساکر پیشین
طوب و توفیق و خون نهره بلیوب و زمانلرند باروت بولنمیوب
خندق و متر سار ایله تحصین معتادلری اولیوب تیر و کمان تیغ
و سنان حربه و جنبه کرز و خنجر و صیپان زمبرق جنبه
و جوشن تولغه الات حربلری اولمش ایدی اخلاصه دول
پیشین و بیسینک زمان اولدن بو زمانه کلجه مبادی بنیان
اتفاق و اجتماعلری و طور و طرز جمهیر اتحادلری و قانون

وقاعه نظام ملت وفتق ورتق امور دولتری اطراد اوزن
اولیوب مذاهب واپین و مشاربیری دخی طبایع مختلفه لری
اقتضا سنه کون اگر چه مخالفت و مباینت اوزن واقع اولشدر
انجق عسکر جمع و تحریر ابلک عادتاری و جمع ایلدکری
عسکری افراز ایلدکری صورت و هیئتاری و جنکه
مباشرتارنده خصمیه قار شواقدام و اقباللری و طرز و طور
حروب و قتاللری اکثریا اطراد اوزن جاری و کذلک
سفر لره غریمتارنده اثنای راه ده سپر و مشیپیری و قونوب
قالقوب کوچلری و دارا حربیه تقرب ایلدکرتنه پیشوای
عسکر و مقدمه جیش و دمدار جیش و صباغه و صوله
تظارت ایچون افراز جیش طریقاری و نسخیر بلاد قانوناری
بری برلرینه مشابته اوزن اولوب استعمال ایلدکری
آلات حرب مثالنده دخی اکثریا مشترکرا اولشاردر
ملوک هند و سند و ترکستان و فارس و ملوک اسپاط
نبی اسرائیل و نبایعه یمین و ملوک مصر و بغداد و ملوک روم
وسائر قبائل و عشائر عرب و اکراد و عجم و طوایف
افرنج قدماسی جمله بو حال اوزن اولوب طرز و طور
معهودلری اوزن حرکت و جنکرتنه آلات مرقومه بی
استعمال ایده کلشاردر دول اسلام و ملل اهل ایمان دخی

اکثریا طور و طرز قدمایه مشابه صورت اوزن حرکت انجق
خلفا و سلاطین میانده بعضیاری و وظیفه خوار لشکر
تدارک و پیاده و سواری او جاقرا نامیده اصناف عسکر
ترتیب ایروب بنیان دولترینه احکام و نظام و انتظام امور لرینه
استحکام و اعدای دین و دولترینه و جوه اقوی ایله غلبه
طریقارینه تشبث ایروب اگر چه آلات حرب استعمالنده
قدمایه اقتدا و ترتیب صفوف رجال قتالده و جمله و هجومده
انلره اقتفا اولشاردر و لکن کمال مرتبه ده سعی و اجتهاد لری
ایله شمشیر بازلقده جمله یه غلبه ابلک استعدادینه و اصل
اولشاردر با وجود که دولت علیه عثمانیه نیک ادامها لله الی
یوم القیام طلوع و ظهور یله صیت و صدای دبد به دولت
اسلامیان و وصولت طنطنه سلطنت اهل ایمان افاق عالمه
واقطار زمیننه و لوله اندازده هشت و وحشت اولوب قهر شمشیر
پادشاهان ال عثمان مسامع کفار پکیان رعب و هراس
القائیمش ایکن برمدت همترنده فتور و جست و جورنده
قصودر کورند و کنه کونه اسباب و عللدن طاری اولدوغی
تنبع و فکر و ملاحظه اولنق لازمه ذمت علوهمت ملازمان
مهام و مقتضای غیرت خواص و عوام اولشدر پس
بومعنائی فهم و ادراک و بومبهم و مهمه بی درک و ادعبان

و بوشبهه نك حقيقتنه و اصل اولق و طريق تدبير و تدارك
سهولت بولق ايچون بو محله عدوى دين و دولت اولنلرك
طور و طرز و احواللى جمله دن اول تجسس اولنق و من
كل الوجوه و قوف تام حاصل اولق لازم و لايدنركه هر حالده
قصور نمايان و جمله نك عندنك مسلم و عيان و مایه فساد
و منشاء كساد ظاهر و اشكار اوله بناء على هذا بو معنای
ايضاح و افهام ايچون اولادول اسلاميه نك تابع اولدقلى
ملوك و سلاطين پيشين عسكرك نك هيئت اجتماعلرند
و جنكه اقدام ايلدكلى صورت و طرز و طورلرند عقلاء
متأخرين و حكماء زمانه نك و فنون حروب و قتالده ماهر
اولان اصحاب دقت و ارباب وقوفك نثبع و تحرى و تدقيق
و تحقيقلرينه كورن مایه فساد و سبب كساد و علت
ضعف و هزيمت نه ايدوكى شرح و بيان ثانيا ملوك و ملل
نصارانك عقلاى دقايق شناسى و حكمت شناسى
نيجه مدتدن بروكالم جد و جهد و سعى و اهتمام و فكر
و ملاحظه و نثبع و تحرى و مذاكره و مشاوره ايله متقدمين
عسكركلى ترتيبنى فسخ و لغو و شدت هجوم و جمله بي دفع
و رفع ايچون كند و عسكركلرينه قواعد حكمته مبنى بولدقلى
ترتيب جديد و جنكه قيام و اقداملرند سبب متانت

هد ايلدكلى طرز و طور عجيبلى و قد مایه مخالف
ايچاد ايلدكلى آلات حربلى نه ايدوكى تعريف و عيان
اهم مهامدن اولشدر پس متقدمين عسكركلرينك
خصيله مقابله يه طور دوغى شكل و صورنده و مقاتله يه
اقدام ايلدكلى سياق و سباقه تهلکه عظيمه و قصور
ناقصور و خطر فاحش و جودى با تجربه و المشاهد
معلوم و مشهور اولوب اولاول مقوله عسكرك سفرده
و حضرده ضبط و ربطى حد امکان اوليوب حين اقتضاده
حاضر و آماده اوليوب اجتماعلرينه مرور زمان اقتضا ايدو
حاضر بولندوغى صورته دخی يازى قيشى و يا آخر شى
بهمانه و تكليف مالا يطاقه اجتر ايدوب مأمور اولدوغى
محلده كتمكده تعلل و تعند ايله و يائنا خير ايله فرصت فوت اولور
واثنای طريقه رعایا و برابريه ظلم و تعدبلى منع و دفع
اولنق امر دشوار بلكه عديم الامكاندر ثانيا سفره
عزيزتارنده اثنای طريقه سير و مشيلى و قالقوب
كوچملى و قونملى با خصوص عقبه و در بند بوغاز
و جسرده و سائر طاربوللرده حسن نظام قبول اتميوب
هر حالده پريشان و پراكنده اولان حاللى نيجه نيجه فساد
مؤدى اولور و دشمن بوطال اوزن اولان عسكردن مراد اوزن

دل الوب احوال عسکره اطلاعنه باعث اولوب یولده
وقوناقده پراکنده حال اوزن اولان عسکره شبخونه فرصت
بولور دلر تقریبه قصد وعزیمت عسکره واقف اولوب
تدارک اوزن اولور ثالثا کثیرا افراد چند قوی النهاد
دشمنه قارشو وارد قدمه متقدمینک طرز و طورینه کون
حسن نظام و ترتیب ماهو المرام ایله منتظم و مرتب اولیوب
مرصوص البنیان مشید الارکان جدا مثل الوصف اولوب
قیام و صبر و شدت لره بی نظام اولد قلرندن تحمل ابد مزله
با خصوص بهادران جست و جولردن و جرار و نامدار
دلاوران عدو شکار دن مجند اولان چند قوی الاقبال
اول هنگام روزر ستاخیز نمونده دریای عمان بی امان
اساباد غیرت ایله تموج ایدوب جوش و خروش کلد که
هقلای عالم بریره جمع اولسه ضبط و ربطنه و دشمنه قارشو
حسن نظام و ترتیب ماهو المرام ایله اول عسکرک سوقنه
ودالاتنه طریق بولا مزوجه محرراوزن بوگونه عسکر
شجاعتنه مغرور اولغله بری برلر ایله قیامده و اقبالده
و ادبارده اتفاق و اتحاد و با جمله حرکت و سکونته مساواته
رغبت ایمیوب صفاری شکسته بسته هربری تفرد
و تسابقه مسارعت ایله متفرق الحال اولد قلرندن بی انبناه

و بو طریقله دشمنه فرصت و برد کلرندن غافل اولوب دشمن
ایسه عاقل و دانا صاحب و قار و سکونت و افراد عسکری
وارکان صفی قاعده هند سیمه اوزن طرح و تسویه اولمش
کمال نظام اوزن قیام ایله منتظم و مرتب اصحاب یمین و یسار
و میانه سی کویا سلاسل آهنین ایله بری برلرینه مربوط
و مشدود تسابق تدابردن محتاشی ظاهرده و باطنده
یوگونه اتحاد و اتفاق مرغوب و مستحسن برله قوی القلب
مشید الاعضاء اولوب خصمک پراکنده و پریشاناق
صورتی و تفرقه طریقی اوزن درکار اولان جمله و هجومی
هرنه مرتبه شدت و کرمیت اوزن دخی اولورسه دشمنک
منظوم و منتظم قوی الاساس صفارینی شکسته و
ترتیبی تفریق اقدار حاصل و تفرقه محمله کنور مکه امکان
تحصیل ابد میوب تاب و شتاب ایله سعی و کوششاری
و بصورت بی انتظام اوزن هزارجد و جهداری فائده مند
اولیوب مجرد کندولرینه تعب و زحمت و پروب بو حال ایله
آزمونده بازوی همترینه کسر و قوت و قدر نلرینه ضعف
و فتور کلوب غرور و شجاعت ایله اقبال و اقداملری ندامت
پاس ایله ادبار لرینه مؤدی اولوب عاقبت العاقبه مبادی
فضایای بی انتظامی شکل انزام نتیجه سین و یرمک

مقرر در رو بوجه دن استنوع بودر که بوکونه حرب و ضربیه مقدم
شجاعت شعار بحرز خارکبی چایک و چالاک عسکر بی قرار
جانب اعدا دن کامیاب اوله میوب صورت انهنرام ظهور یله
مختل الحال و منکسر البسال اولدوغی صورتنه ندامت
حرمان و پأسیله هر پکاتک پو و اکثر یا بو بهانه ایله ایقاظ
ناره فتنه هوا سمنه اولور حئی بوکونه انهنرام عقیبه احوال
عسکر مختل و مشوش و هرج و مرج اولوب نظام ضبط
و ربطی قبول ایتمیوب کرار او مرار اظه و رفتنه بی و طغیان
ایله نیچه نیچه سلاطین و ملوک عدالت سلوک پرورده
نعنی اولان عسکرک خار و خاشاک علوی غلوا یدوب
خلع و مقتول و نیچه نیچه سپهسالار نامدار و سر عسکر
دست غدر توابع عسکر یله تلف و متواری خاک مذلت
و نیچه نیچه پای تخت دولت و خال چهره کشور و کرسی
مملکت اولان بلاد معمور بلکه مالک عدیده نارفتنه
عسکر یله یانوب یقلوب خراب و بیاب اولدوغی متواتر در
را با طرز و طور قدما اوزن معسکر اولان جیشک کثرت
افرادینه و افراد عسکرک شجاعترینه و آلات حرب یله مکمل
و کرکی کی ملبس اولد قلیپنه دخی نظر و اعتبار و اعتماد
اولماز بلکه شرط اعظم و جمله دن الزم و اهم اولان حسن نظام

و ترتیب پر انتظام در زیر با جمله آلات و اسباب حروب
وقتا ل فوق المرام حاضر و آماده اولسه ده مادام که
بر عسکرده حسن نظام و ترتیب قوی الانتظام بولنیه بوجه
فائده و یر میوب نظام و انتظام اوزن مؤکد اساس عسکر
بالنسبه اقل قلیل دخی اولور سه انکله مقاومت حد امکانده
اولدوغنه بداهت عقل شهادت ایلد و کندن غیر ی بودعوا
تجربه کثیره ایله ثابت اولمشدر خامسا نظام اوزن
اولان عسکر دن هر فرده مقتضای حال و وقته کون حرکت
دشمندن باری اجمالا هر حاله خبیر و آگاه اولق ممکندر
بی نظام اولان عسکر افرادی ایسه کندوسی داخل اولدوغی
عسکرک دخی اجناس و افرادی حالی تشخیص و معرفت
و احاطه یه اقتدار حاصل اید میوب ادنی قضا و خطا
وقوع یله بر جانب بر مقدار تشویش و اختلال پذیر اولسه
در حال مرض فساد جمله یه سرایت ایدوب تماما احوال
عسکر مختل و مشوش اولور حئی عسا کر قد ماده بالذفات
واقع اولمشدر که پادشاهک و یاسر عسکرک اتی و دوه سی
سورچمکله دشمن جانبندن روح جیش اولان امیر و سردان
خطا اصابت ایتدی صانوب دریا مثال عسکر دشمندن
رو کردان و اختلاله دوشوب دشمنه مغلوب اولمشدر

و بوندن اغرب مقدم و یا مؤخر و یا عین و یا سار جیشده
چالی چرپی میانندن فحمة طوستان قالقوب بعضیلرک
دابه لرینی اورکو تمکله بره دشمن باصدی دیواشخصک
شماستی جمله عسکره اختلال و یروب و هر فرد فرانس یوز
طوتوب و راه نجاته جان اتوب نیچه یوزیک عسکره بوکونه
رسوایق ایله هزیمت فاحشه واقع اولمشدر سادسا
اتفاق ارباب و قوف و ارای اصحاب تجر به بونک اوزرینه
جارید رکه عسکر بی نظامک غالبیت و مغلوبیتی قوت و مکنته
ورای و تدبیره وجد و جهده منوط و موقوف اولیوب و بویابه
حکمت افلاطون تدبیر اسطورای زین بزرجهر نافذ
و جاری اولیوب عقلای عالم بریره جمع اولسه رای و تدبیرای
فائده و یرمک حیرا حتما لدن دوردر زیر احسن تدبیر و قدرت
و شجاعت و قوت عسکر و کثرت بهادران فی الجمله
عسکرده نظام بولندوغی صورنده فائده مند اولور بوکونه
ملکه و استعداد نظام بولندوغی وقتده محلنه صرف اولنمق
ممکن و رای زین و حسن تدبیر بوضورنده اصابت پذیر
اولمق ما مولدر نتیجه حسن ترتیدن و نظام ماهوالمرامدن
خالی اولان عسکرک نتیجه احوالی و انجام و عاقبتی مجرد
بخته و اتفاقه حواله اولنوب و غالب و مغلوب اولمق

امری شق اوزن اولوب بو خصوص مطلق امور اتفاقیه دن
هدا اولنمغه گاه بر وجه اتفاق فوق العاده مراد و مقصود
حاصل اولور گاه ادنی بهانه و خطا ظهوری و یا لکبر بر شخصک
انقلاب عالی عسکرانجم شمارک کسر و شکستنه باعث و پادی
ولشکر قوی الاقتدارک انهرام فاحش ایله اضمحلالنه مؤدی
اولوب بوضورنده اسباب ظاهره ده کمال و قصور نظر
اولنیوب مجرد غالبیت و مغلوبیت متمر دانه مقدر حواله
اولنمغه محتاجدر سابقا ملوک و سلاطین لشکرنده
حسن نظام و ترتیب ماهوالمرا مک انعدای مشغله عظیمه
و مصارف کثیره و انلاف بیت المال باعث و خرابی مملکت
هدت مستقله ایدوکی شرح و بیاندن مستغنی برامر بیدر
پس بوجمله دن نظام قدیم و ترتیب عتیق لشکر قدما
قصورنا محصور و مهلکه عظیمه و مخاطرات کثیره و محذورات
نامعدوده ایله آلوده حال ندامت مائل اولدوغی ظاهر
واشکار اولدی تنبیه بالاده مسطور اولدوغی منوال
اوزن وجه الارض بالجمله ذراری آدمه مسکن اولوب هر
جانب ابنای بشره جای اقامت و برای و بحار کشت و کنار
اولنوب طوی زمینک بر وجه اعتبار فوق و تحنی افراد
اجناس انسان ایله مال مال ایدوکی ثابت اولدقد عنصر

و تراب و مبارک کرده دن عبارت اولوب بومعنائی تفهیم ایچون
فن جغرافیایاریابی اولابکی دائره رسم ایدوب اپکیسی
برکره دن عبارت اولوق اوزن طوب زمیننی تصویر ایتدیلر
بعده روی ارضه واقع ممالک دنیایی ایضاح و اعلام واقوام
عدیده واجناس متنوعه نك احوالی و فرقه فرقه اولوب
حکام و ملوک و سلاطینه گروه گروه تبعیت و پانارینه
جمعیت برله بر صورتی افرانغ ایلدکلی دولتتک احوالین
افهام ایچون تماما کره ارضی قسمت اولی ده دورت قسمه
نقسیم ایدوب اورویا آسیا افریقا امریقا نامیله نسیمه
ایتدیلر و کره زمینده تخت نشین اولان ملوک و سلاطینک
کشورلی اقسام اربعه ارضه واقع و اول دورت قسمک
بری که وجه ارضک کر په سی اولوب اورویا نامیله مذکور
و کتب جغرافیاده حدودی ایله مسطور در طائفه نصاری
پلوکنه و فرق ملل مسیحیه ملوککنه مخصوص مسکن
اولدوغندن غیری سائر اوچ قسمندن باخصوص امریقا
نامیله مشهور پکی دنیادن نیچه نیچه ممالک اول گروه مکره
و وطن اولوب باقی اپکی قسم یعنی آسیا و افریقا سائر طوایف
و امم ملوککنه توزیع و تقسیم اولنوب ملت نصاری ملت
واحد و شرمه قلیله اپکن روی زمینده منتشر اولوب

۱۷
پر مرتبه چوغلد بکه سائر طوایف و ملل سوادینه بدل
اولغنه یا قلا شوب برالای طائفه پرنکبت بومرتبه ده قوی
همت اولوب اقطار ارضی کیلریله کشت و کنار و محیط
شرقی و غربیه نیچه دارودیان مسلط اولوب الدپلر و ملت
اسلامیه باخصوص دولت علیه عثمانیه ادامها الله
ظهور ایدوب شرمه مرقومه آسیا قطعه سندن دست
طاولی چکوب ایانغ اوزاتمه دن قالمشیر ایکنینه اول طائفه
بد جبلت شرقی یول بولوب اول جانبد اقصای عمارته و اصل
و چین و هند و سندن بندرلرینه ظفر بولوب نیچه برلی الوب
ضبط اتمکله متسلی اولدیلر و محیط شرقی ده نیچه نیچه
مجهول الاحوال جزیره لر بولوب حوزه تصرفلرینه اد خالیله
قوت بولدیلر اهاالی اسلام ایسه طوایف مرقومه نك
حالندن بالکلیه غفلت و مسامحه و عدم مبالات برله
بو طائفه نك دیاریمزه قرب و شهرتی ایله عداوت دینیله
و نفرت عادیه سبب اولوب اول گروه مکره و هک سلاطین
و ملوکی اخباری نذبع اولنمق مهمه سندن کلیتله اعراض
اولنمش تعصب محض اختیاریله جهلی قبولدن عدول
اولنمیوب دولت علیه ایله همجوار اولوب رصد فرصت ایله
هر آنده دولته سوء قصد اوزن عداوت درونلری در کار

اولنردن هر برينك ائين بد سلوكي و مقدوز و مقدراري
و كيفيت احوالي بانك اهم مهامندن غفلت اولمغله شرمه
قليله ايكن كثر نرينه مغلوب و مقهور لرايكن غلبه لرينه پراقايه
محصور لرايكن عالمه انتشار لرينه باخصوص نظام دولت
تخوست انجام لرنده مشاهده اولنان طرز و طور حكيمانه لرينه
و تدبير بلا و تنظيم امور عباد و تعمير ملك و آباداني ملك
و ملك لرنده دستور العملري اولان قانون و قاعده رياسيه
و سياسيه لري و حفظ و حراست ملك لرنده اولان عادئوري
باخصوص بر قاج سنه دن بروپي درپي با تقدير خداي دولت
قاهره عثمانيه عسكريه صورت غلبه ده كورند كلرينه
باعث و بادي اسباب و علل نه ايد و كندن غافل و بومهمه بي
فكر و ملاحظه دن رجال و ناس عاقل اولمغله دفع مضرت لري
و سد باب فساد لري اميد يله احوال لري جمع و درج اولمق
استداحتياج ايله محتاج اولدوغى ظاهر اولدي تاكه
اسلاميان بو طائفه اهل نيرانك احوالندن كليته غافل
و جوار لرنده اولان اعداي دين و بد خواه دولت امورنده بي
وقوف و جاهل اوليوب بو خواب غفلتدن اويانه لرومن بعد
بصيرت اوزره حال و احوال دشمندن خبير و آگاه و ترتيب
قريب و نظام جديد ايله عجيب الاساس بديع البنيان احداث

ايند كاري نظام جديد جيشيه و خدعه حرييه و حيل
عسكريه لرينه اطلاع تام برله بلاد اسلامه استيلا لرينه
و ممالك اسلامي دار الكفره ضم و الحاق لرينه غفلت و مسامحه
و باجمله احوال لرينه و قوف و اطلاع تحصيلنده تعصب
محض اختيار يله جهلي قبولدن عدول و تكاسل و عدم
مبالات ايله افساد ملك و دولته طريان و جريان ايدن
امورده تسامح جوازني شايسته كورميه لرپس زمان اولدن
ابتدای طلوع محمد يه يه كنجه ملوك و سلاطين پيشين
و پسين عسكري بلاده مسطور نظام بي انتظام و ترتيب
تشويش ارتسام اوزن تجمع و تجسم و تجند ايدوب و معتاد
و مراعات قلد قلري صورت حروب و قتال اختلال مال لري
دخمي مهالكات عظيمه و مخاطرات كثيره و اختلالات
و اختلافات كونا كونه انجام ندمت ختامه مقرون اولديغي
ظاهر اولدقده حسن نظام و ترتيب پرا انتظام ايله منتظم و مرتب
عسكرك حسن حال ظفر مالى سعادت دستگاهي نمايان
و حسن نظام و ترتيب ماهو المرامه رغبت و مراعاته حصولي
محقق منافع بي شمار كالشمس في وسط النهار آشكار اولمغله
بودعوي اكگر چه مستغني عن البياندر لكن ينه غفلت
شايسته كور ليوب كمال بصيرت ايله تيقظ و تنبه لازم و مهم

و حزم و احتیاط زمانزده فرض و واجب رتبه سندن اولغله
بعض منافع بو محله کشیده سلاک سطور قانغله تکرار
و تکرار ذکر و یاد اولغله مناسبت عد اولندی تزییل اگرچه
هر حاله فتح و نصرت هر مشکله وصول و ظفر و اعدایه غلبه
مجرد اول و اهب مطلق و فیاض علی الاطلاق جناب حق
جل شانہ و عم نواله حضرت نرینک الطاف مالا نهاییه لرندن
قوللرینه عنایت و خلافت و سلطنت و مملکت ارادت
علیه سندن بخشایش و عطیه و عزت و مزلت مشیت
ازلیه سنه منوط حکمت خفیه و غالییت و مغلوبیت قضا
و قدرینه موقوف اسرار پر حکمت درو لکن هر امرک ظاهرده
حصولی و هر عروس مرادککم و عد مدن منصبه
ظهورده جلوه کراولسی مجرد اول خدای متعال دن
اسبابنه تشبیه حواله اولغله عاده الله بونک اوزرینه جاری
اولش اولدوغنه بناء نظام بنیاد و انتظامی حسن نظام ایله
مؤکد و اساس بنیان اجتماعی و اعضای اتفاق و اتحادی
ترتیب و ترکیب مصدون الاندراسیله مشید و مستحکم اولان
عسکر ظفر مآب اتفاق دن خالی عسکر مختل النظام اتحاد دن
بری ضعف ترکیب مشرف انهدام سریع الانقلاب سقامت
نهاد و اعدانک سبب متاتی و باعث دوام و ثباتی اولان طرز

و طورندن و حمله حریبه و خدعه عسکریه سندن غافل
و متکاسل اولان عسکره بهر حال غلبه اید کلدوکی ظاهر
و آشکاردر تعداد النافع بر وجه اجمال اول عسکرک حسن
نظام راسخ البیان و ترتیب ماهو المرام حبل متین انتظام بی
انفصا مندن مطلب اعلی و مقصد اقصای اعلا و ادنا عدوی
بدکار غلبه برله کامیاب و بوسعاده ظفر یاب برله کامران
اولغله حسن نظام و ترتیب متانت ارتسام اوزن حرکات
و سکنتی اعتیاد ایدن لشکر ظفر مآثر اکثر اوقانده نصرت
و غلبه یه موفق اولمق با لمشاهد و المعاینه ثابت اولان
قضایای یقینیه دندرو لکن ترتیب و نظامده مقدور و مقداره
مساوی اولان ایکی عسکرده غلبه امری رأی رزین و تدبیر
اصابت آیین غالب اولدوغی جانبه حواله اولنور و الا انتظام
عسکر نه طرفه زیاده اولورسه بر مقتضای ظاهر دلارام
ظفر و غلبه یینه اول جانبه جلوه کر ظهور ایتیمکدر حتی طوب
و تفنکی جبهه و جوشنی ترتیب و نظامی صفوف رجالی مساوی
و قاعده حروب و قتالی مطرد افرنج طائفه سی جنکرتده
بوگونه حالات واقع اولوب گاه اولورکه حسب المساوت
غالب و مغلوب معلوم اولمیوب دورادور مجادله و مقاتله
و مخصوصه دن نتیجه ظهور ایتیموب ایکی جانبک عسکری

کبر و چکلور گاه اتفاقا میدان معار که بر طرفک ضبطنه عاید
اول غله بود درجه فرصت غالبیت نامیکه افتخار و سیکله اولور
ثانیا اول دولت سلطنت که عسکری حسن نظام و ترتیب
ماهوالمرامیکه منتظم و مرتب اوله اول دولت و سلطنتک
عسکرند و اها لیر عایار ایاستند بغی و طغیان فتنه سینک
ظهوری و حدوتی بلکه وقوعینک امکانی عامه عقلا عندند
مسلوب الاحتمال در نتکم اقلیم اور و پیاده واقع اولان ملوک
متعددند دولتاری بوقضیه ده دلیل کافیدر حتی کتب
توار بخارند مسطور در کد اقلیم اور و پیاده جمله دن اول ظهور
ایدوب اشتهار بولان رومه سلطنتیدر کدر و ما شهرینک
یانسی و اول دولتک مؤسسی اولان روم و لوشر نام کسنه نک
اسمیکه نسمیه اولنشد در شهر مزبور تاریخ میلاد حضرت
عیسی دن بشیوز یمش پل مقدم بناود دولتاری دخی اول
اشاده وضع بنیانیکه تأسیس اولنوب حاکم کرینه ایپراتور
القابیکه عنوان ویر مشارایدی لفظ مر قوم لفظ لاتنی اولوب
وضعه امراید یچی فرمان فرمای معنا سنه اولور اصطلاحه
جمله ملوک نصبارانک باشی ملک الملوک سلطان السلاطین
پادشاه و شهنشاه معنا سنه دخی استعمال ایدر لرساژ
فرق نصبارانک قرالری ایپراطور اکثر یاسر فر و ایدوب

انقیاد و متابعت کومسیر رار چون بورومادولتک دخی مبادی
وضع و بنیادی ملوک و سلاطین پیشین قانونوری اوزن
طرح اولنوب عسکر لری طور و طرز قدمایله
مختل النظام و مشوش الترتیب ایدی میان عسکرده
پنی در پی ظهور ایدن فتنه ایله احوال نامس مختل النظام
اولوب روی زمینده جمله بلاد زینت و شهرند غالیبت ایله
مفتخر و مباهی ملل نصبارانک مایه الا فتخاری حالاریم پایاسی
اولانلرک مقرر حکومتی رومای ایپراطور لرینک تحت قدیمی
لسان خواصده رومیة الکبری اسمیکه ولسان عوامده قرل
المانامیکه شهرت شعاریو یله بر شهر عظیم عاقبت نارفتنه
عسکریدن یانوب بیقلوب حالا اکثر بر لری خراب قالمشدر
بعد زمان ایپراطور لاق دخی کند و لرندن منفک اولوب گاه
قرانجه قرال لرینه و گاه غیر پلره انتقال و روماخلقی اولان
قوم لائین دخی منقرض اولوب انجق کتابلرده ناملری
قالمشدر میلاد حضرت عیسانک بیک اپکیوز یمش سکر
سنه سنه رومای ایپراطور انجی ممالک اور و پیادن اوو شتر یا
مملکتی ملکینه یعنی نمجه طائفه سی بکارینه انتقال ایدوب
ابتدا بو قوم دن رود و لفوش نام اوو شتر یا بکی ایپراطور اولدی
تاریخ کابه کلنجه دور تیوزاللی طقوز سنه مدته بروجه

مناسجه ایپراطورلق اولاددن اولاده انتقال ایله نمجه
جاسارلی خانده قرار ایدوب حالانجه جاساری اولوب
پکرمی برنجی ایپراطور اولان التخی قارولوشه کلنجه اووشتریا
خاندانی جاسارلک وفانلری اثنالرنده ارکک اولاددن خالی
اولیوب ایپراطور لغه بیکنانه دن دخل وتعرض واقع
اولمامشدرانجق شمدی که نمجه ایپراطورینک هنوز ارکک
اولادی ظهور ایتیموب کندوسی واهلی ایپراطوریمچه
دخی بعض عوارض سببیلله ولد ظهور رندن رتبه پآسه
وارمشدر دغا لبابواشاده یونلرک تقریبیلله ایپراطورلق
یناسی بادا نقر اضله تزلزله ویاخودد پکرانه انتقاله تقدیر
ازل تعلق اینمش اوله کذلک حالای نخت سلاطین آل عثمان
محدود ملوک زمین و زمان یلد طیبه قسطنطنیه دامت
زین عمارت همامادام النهار واللیالی قائمه زمان ساسا بقده
رومیه الصغری نامیلله رومیان طائفه سی ایپراطور لینه
جای اقامت ومقر سلطنت اولوب یونلردخی صاحب قدرت
وحشمت بر دولت ذی شان وشهرت اپکن اهالی مملکت
وعسکری بده ظهور قتنه برآن خالی اولیوب تنظیم امور بلاد
وضبط وربط طوایف عسکرو بسط وتمهید قوانین حروب
وقتال اهم مهامندن غفلت ومساحه برله سد باب فسادده

بالاخره بازومی اقتدارلی شکسته و آب روی دولتری
اولان وفاقلری شفاقه تحویل وکثرت اختلا فیله تاب وتوانلری
ضعفه مبدل اولغله انجامنده بالکلیه خصمه مغلوب واپلره
جمله محکوم اولوب دولتری ختام زوال ایله مختوم اولدی
الحاصل اقلیم آوروپاده حروب وقتالده طرز وطور عجیب ایله
تجهیز وترتیب عسکرده رسم جدید و آلات وادوات
حریبه ده شکل غریب ظهوریلله فن حرب وقتال مغایر
پیشین بر صورت بدیعیه افراع اولنوب اقلیم مرقومده
واقع ملوک ومالدن صغیر وکبیر قلیل وکثیر بوفن غریب
ورسم عجیب ونظام جدیده رغبت ایدنلر لاجرم خصمه غالب
اولدیلر ویاخود باری ملک و دولتلرنی دست نطاول
دپکراندن حفظ وحراسته اقتدار حاصل ایتدیلر نکاسل
وتهاون ایدنلر لاجله مغلوب و اخره محکوم اولدیلر ثالثا
بر دولتک عسکری روابط نظام برله مربوط وضوابط
وسلسله ترتیب بی انفصام ایله مقید ومضبوط اولسه
اول دولتک رعایا و بر ایاسی هر وقت وزمانده اسوده حال
ومرفه البال اولور زیرا اصول نظام عسکرو بناء تجهیز لشکر
حکمت او زره مبنی بر علم راسخ البنیان جلیل البرهان درکه
رشته قیود وشروطی مانند سلاسل آهنین متین ومستحکم

اولغله مختلفه الطبايع متباينه الطينه افراد طوايف
عسكر دن صالح و طالح و شتى و مطيع ابطال و بطل شير و خير
عموما بونكه يديلور و ضبط و ربط اولنور بر مرتبه ده كه نيجه
بيك اجناس ناسدن مجتم عسكر بر يتششمس باغ ايچندن
مرور و عبور ايتيك اقتضا ايلد كه توشه ايدنگ آرزو سيلاه
باغك بر حوشه سنه افراد عسكر دن بر فرده تناول و دست
مطاول ايندر ملك امكاني متصور درر علما و حكمان دن
متقدمين و متأخرين اولان محققينك نظام عالم و بقاي
انتظام امور بني آدمه اتفاق ارأي اصابت ارالر بيونك اوزرينه
جاري در كه بردولتك ساحه دائره سنه موجودا فر ادناس
ماند چار عناصر دورت اركان واصله اتقسام ايله بدن دولت
تركيبنه قوت و مزاجنه تقويت و پرمك كر كر در يعنى جميع
ازمانده وجه آسان و طريق احسن ايله اسلوب حكيمانه اوزن
امور مهمام دولت منضبط اولق مصاحنى ايچون خلقك
برصنفي اصحاب سيف و برصنفي اصحاب قلم و برصنفي اصحاب
حرف و زراعت و برصنفي ارباب حرفت و تجارت اولوب
بوجمله نك زمامى ايادى ملوك و سلاطينه تسليم اولنه و چهار
اركان دولتك ركن اعظمى اصحاب سيف صنفي در و بوتلو
ملوك و سلاطين و انارك نوآبي و كلا ووزرا و اميرميران

۲۲
وسائر ضابطان و باجمله طوايف عساكر در بونارك عهد
ذمتورينه فرض وظيفه مالزم رى اصحاب قلم صنفي دن
علم و حكمتك مجرد رأى و تدبيرينه مراجعت ايله جميع
اصنافى ضبط و ربط ايتمكد رتا كه بو صورت مرغوبه اوزن
قانون عدالت و حسن سياست ايله رعايانك و جميع اصنافك
امور بني تسويه و تنظيم ايتشم اولالر كفار دوزخ قرار
ميانده بوقاعد پر حكمته كال مرتبه ده رغبت و حفظ
و دوامنه جد و اهتمام بر له بر كونه استحكام و پرمشدر كه ملوك
نصارى ديارنده بر قرالك عسكرى مسافه بعيد ده بولنان
دشمنى ايله مقابله قصد يله بر آخر قرالك اولكه سندن كدن
محتاج اولسه عسكرين بر فرد بر كسنه دن كرها و جيرا
پكدانه بيضه ديك المنه زهره سى اولمامق مرتبه ده طوايف
عسكر لرى مضبوط و مربوط اولغله بو مقوله عسكرك
تو اوده بناء مرور و عبورينه احيانا دن ويره كمشدر در خرج
و حوايج لرى آنچه ايله كور يابوب بو قدر جه ثقلتورينه تحمل
ايدر لر رابعا خزينه نك كثر ت و وفرتيله اجتماعنه باعث
و عدم اثلا فنه يادى اولور زير ابو كونه نظام و ترتيب اوزن تحرير
و تجهيز اولشمس عسكر بر ايشه كوجه بولشميوب و كار و كسبه
قارشميوب مجرد دليل و نهار عهد ذمت عسكرى يه واجب

خدمت لازمه سیله مشغول و مقید صیف و شتاده بلکه
هراند حاضر و آماده بولنوب جوانب دولتد دشمن ظهور
ایلسه در حال دشمنه قارشو حرکت و عزیمته مهیا و عناد
و مخالفته بردرلو قادر اولیوب فی الحال محل مأمور و اصل
اولور و بوقتد یرجه نوازش خاطر و وعد و وعید لریله و بی وقت
وزمانه نیچه نیچه مصارف و انلاف بیت المالیه مجددا عسکر
جمع و محریروند از کنه احتیاج قائلر خامسا عسکرین
عسکری اولیان بلکه بالاده مسطور اصناف اربعه افرادی
بری برندن تفریق و تمیز اولنوب هر فرده ا ماوجب علیهمسی
تکلیف اولنور و بر صنف اخر صنفک ذمتیله مثلا سپاه
رعیت ایله و رعایا جنک ایله جبر و کره اولنمیوب بوقانون
حکمت احتوایه اهتمام ایله مملکت معمور و جمله عباد الله منتظم
الاحوال و آسوده حال اولور سادسا عسکر گروهی هر نه مرتبه
ده و فرت و افرادی لشکر هر نه کوبه کثرت اوزر دخی اولور سه
حسن نظام قوتیله مضبوط و جوز معدود مثالی
معین المقدار و معلوم العدد و متعین الاشخاص کیت و کیفیت
هر حاله نمایان اولوب حضرتده و سفرده عسکری اولیان
عسکری یه قارشیمیوب و لباس مشابه ایله انوره تقلید
و اختلاط ایتمیوب هر حاله مباینت و مغایرت شرطنه

مراعات اولنور و عسکری ایله عسکری اولیانلرک بیننده
مشابهت و التباس حضرت و سفرده موجب فساد با خصوص
اثناء سفرده مجرد اختلاله و اختلافه و قحظ و مضایقه یه باعث
اولوب اکثر اوقانده انهمز امه باعث اولدوغی عقلانک
تجربه سی برله معلوم اولمشدر باب ثانی اجمالا منافع فن
جغرافیا بیاننده در ارکان دولت اولان رجال ذی شان
دائرة دولتد واقع ممالک و بلاد و قلاع و حدود و سنور
و احوال سرحد و هر طرفه جوار دولتد واقع اتصالات
و انفصالات ممالک اعدا و قرب و بعد و سهولت و صعوبت
طریق و احوال بروجی و انها روجبال و حال اقوام
متمکنه فی الجملة معلوم اولوق لازمه حالدر تا کم مهمام ممالک
و انامده و فتق و رتق مبهمات سلطنتد وارد و صادر اولان
رأی و تدبیر قرین اصابت اوله فن مرقومک ایسه موضوع
و مبادیسی معرفت اشکال ممالک و بلاد و عالم مسالک و مسافات
و وقوف احوال و اقوام متمکنه اولغله بوجمله یه موصل بر
شاه راه حقیقدر اهالی اسلام اوزر لرینه کفار بدکار
وسائر اعداء دولت اولنلر ایله جهاد فرض اولوب مجاهدان
غازیان ضمیم الاجتهاده برا و بحر معرفت دار و دیار اعدا
اهم مهمام جهاددن اولدوغی ظاهر و اشکار در فن مرقوم

ایسه فی الحقیقه معرفت دار و دیار کفان ره نبار دلیل حاذق
و وصول مرامه هادی و رسم راه و منا زدن خبیر و آگاه بر
مرشد عارف در مدیران دولت اولان رجال ذوی الیه صابره
و راغب رغایب سیاست و ریاست و طالب مدارات
عدالت اولان حکام حقیقت شناسه دور بینک دو و شنید
و عاقبت اندیشک و هر وقت و حاله سرگذشت عالم دن
و وقایع اقوام زمین و زمان دن خبیر و آگاه اولمق لازمه شانری
اولوب فن مرقوم ایسه بویا بده بو مرآت عالمنا و احوال
اقوام زمین و زمان اند نمایان بر جام جهان نماد که یوما فیوما
روی عالمه و وقوع بولان حوادث روزگارک صدق و کذب
اند اشکار در زیر بال جمله معمور آفاقه متمکن ملل و قبائلک
سمت و جهتاری و بر لرینک اتصال و انفصال لری و قرب
و بعد مسافه و مسالک لری و سائر نیچه احوال لری بوند متعین
و متبیین اولغله فیما بینهم و قوعی ممکن و یا محال اولان امور
هر حاله ظاهر و نمایان اولوب تشخیص و تمیز اولنور امثلا
مسقوچاساری هند شرقی به مستولی اولمش دینلسه
هیئت بمالک عالم ایله آشنا اولیان اشخاص در حال وجود و پرور
لکن آشناء فن اولان خواص ما بینده واقع مسافات بعیده
و اختلافات ملک و ملل وادیانه نظر قلندوغی برله بو امر

محالات دن اید و کنه قطعاً و جزماً حکم ایدر کذلک مسقو
عسکری کیلانہ کنش دینلسه آشناء فن اولان مسافه
مایینه نظر ایدوب بحر جزیره بولد شمال دن جنوبه طولانی
واقع اولمش بر بحر عظیمه و بحرک اطرافنده متمکن ملل و قبائل
اختلاف اوزن اولغله قره دن اکر چه دشوار الحصول
و بحر یله دخی صعوبت و مهملکه بی متضمن و لکن بوجمله برله
حد امکانه اولان بر معنادردیو حکم ایدر انجق له مملکتنه
عسکرک و ندرمش دینلسه اتصال اوزن اولدوغنه نظر
اولندوغی برله بادی نظرده امکانیله جواب و یرپلور امت
خیر البشر اولان ملل اسلام مسکنلری بمالک محروسه
عثمانیه به محصور اولیوب تمام روی زمیننه منتشر و نیچه نیچه
طوایف ملوکه منقسم اقطار ارضه بمالک بعیده لرده متمکن
انکثر یاری بر لرندن بی خبر لر و بو تقریبله بری بر لرینه
امداد و اعانتدن عاجز لر اولوب نیچه لری زیر دست تسلط
کفارده بی چاره و در مانده و مأیوس قالمش لردر فن مرقوم
ایسه فی الحقیقه بر آینه مجلا در که تمام روی عرضه واقع
اقوام عدیده و امم متنوعه نیک احوالی و ادیاتی اند ظاهر
و هویدادر مأمول اولنور که بوفنک رواجنه همت اولنسه
عالمه انتشار و شیوع بولوب اقطار زمینده متمکن طوایف

موحدین بری برلندن خبردار اولوب قوت قلبارینه و اتحاد
و اتفاقارینه و بو طریقله دست تسلط کفاردن نیچه لرینک
خلاصارینه و اسلا میا نیک دار و دیار لرینه نسبت دخی
اتصال لرینه و انجامنده بالجمله بر پادشاه ذی الاقتدارک
ویر جناح حمایه سنده اجتماع لرینه وسیله اولار بر او برجا
مسافرت ایدن عساکر و تجار و با خصوص ملاحین
و بحریون طوایفی مسافرت بر و بحری بلکنه و قرب و بعد
اعدایی تشخیصده و کردبات و صیغاردن احترازده و کید
و مکر اعدایی فهمده و پوصولردن اجتنابده و شدت روزگارن
مخالف بر لره دوشد کده واقع اولد قلری محلی بلکنه
و طریققلردن نه مقدار چقد قلرینی تحقیق ایلمکده
و روزکارلری و بالجمله سواحل و جزایر یوللرینی معرفتده
فن مرقومه نه مرتبه ده محتاج اولد قلری تفصیل و بیاندن
مستغنیدر با خصوص هم بی همتای رجال ذوالبصائر
عاقبت اندیش ایلده دولت علیه نیک عدیم السابق و المثل
کماله رسیده بویله بردونمای همایونده علوم بحریه یی
و فنون دریایی مبین و مفصل حریطه لر و پورتولا نار و مدون
کتب بحریه لر بولنمیوب اقدار و قره دکزده توکل و سرسری
کز ملک و فرنگ قارطیایرینه محتاج اولمق شایسته دکلد

فن مرقوم ایسه فنون قدیمه دن اولوب علیسی نیچه کتب
اسلامه مسطور و لکن عملیسی مستطیح ضحایف و تصویر
خرایط و جراید ایلده بیله موقوف اولوب طائفه نصاری
رسم و تصویر ایلده باطنندن ظاهره و قوتندن فعله کتوب
آز زمانده چوق فائده تحصیل ایلد کلرینی انکار مجال یوق
زیرا بون سببیه هیئت ارض و مایی فهم ایدوب هر جانه
دوان اولد بلروپکی دنیایی بولوب متصرف اولدیلر و هند
شرقی یه یول بولوب نیچه نیچه ممالک اسلامه و غیره
مستولی اولوب قبضه نسخیره کتوردیلر و تماما کوره
ارض و مایی کشت و کذاره اقتدار حاصل قلدیلر فن
مرقوم توسیع دائره دولت اسبابندن اولدوغی نمایان
حتی مأمون خلیفه ترجمه سنه همت ایدوب لسان
عربی یه ترجمه اولنوب بعض مسالک ممالک کتابلرنده اطوال
و عروض بلادی بیاندن کذا فی رسم المعمور دیوب ترجمه
مرقومه یه حواله ایدر لر لکن بوفنک عمل و شیوعی انجق
بسیطه لرده و قارتیلر ده رسم و تصویره توقف و انلرک دخی
صحت و کثرتی بسمه فنی ایلده همته موقوف اولوب قلم رسام
و کتاب ایلده وجود پندیر اولمق حیرامکانده دکلد بر یکی دنیایی
کشف و تحقیق ایدن قولون نام قیودان علم حکمت و هیئت

ماهر اولوب روز و شب عقل و فکری فنه مصروف و اشکال
برو بگری مبین قار تیلور رسم و تحریر ایله اموال و ایامین مبدول
ایدوب عاقبت ملال و ملوک نصاری به قیامتہ دکن
قراموش اولنمز بر خدمت ایلدی زیرادور آمدن برو بانمک
و بر فردن خیری اشک لمدک بر دنیا به ظفر به ملرینه و شرقا
و غربا چچه ممالک و اراضی معلومه و مجهوله به مالک او ملرینه
وروی ارضی و اقطار زمینی و بالجمله براری و بحاری سپر
برله کشت و کدان طریق بولمیرینه دلیل اولدی مأمول
اولنور که فن مرقومک دولت علیه ده ظهوری شرقا و غربا
توسعه دائره دولتته مؤدی اوله عبرت نهای عالم و بصیرت
فزای بنی آدم اولان علم تواریخ حد ذاتند بر علم رفیع القدر
و جلیل الاعتبار و مدبران دولتته علم و معرفتی واجب و لازم
بر رهبر حقیقت پرور اولدوغی بیاندن مستغنی در فن
جغرافیای ایسه علوم تواریخک ضبط و ربطنه مدار عظیم
و طریق سهولت رهین اولدوغی ظاهر و نمایاندر زیر ابتداء
خلقت حضرت آدمدن بواجه کلنجه سرگذشت بنی
ادمه و بالجمله وقایع و حوادث روزگار علم و اطلاع
تحصیلندن سو دمند اولق ارزو و اشتیاقندن اولان ارباب
معارف کتب تواریخیه بر قوم و قبیله نک حال سرگذشتن کوروب

و اشکند که فی الحال صحیف جغرافیایی اچوب اول قوم
و قبیله نک مسکنتری اولان محلی بولوب نظر ایلدکه
وارمش و کورمش و وقعه ده بولنش مرتبه ده واقف احوال
و قضیه صحیفه دل و درونند محفوظ و ثابت و برقرار اولور
ممالک زمین بر اولوشهرک خانه لرینه نسبت اولنوب اگر
یتقدیر الله تعالی اول شهرده احراق ظهور ایسه اول
شهرک اطراف و زوایا سن و اسواق و اکتافق و احراق واقع
اولدوغی جهتک قرب و بعدین تشخیص ایتمین صاحب
خانه بوقضاء مبرمدن احتراز و نجات و سلامت اسبابی
اختیار ایدن مرکزک جهات ممالکدن و دائره دولتته
اتصال و انفصال و قربیت و بعدیت اوزن اولان دوست
و دشمن برلندن باری اجمالا خبیر و آگاه اولمیان صاحب مملکت
مکروکید اعدادن و جواز دائره دولتند ظهور بولان فتنه
و فساددن امین اولمیوب دفع و رهایی تدارکنده زحمتلر چکر
و حیرتده قالور اثناء سفرده عزیمت مراد اولندوغی جانیک
طریقاری فی الحال تفصیل و بیان و عزیمت مراد اولندوغی
محلله و ارنجه مابینده واقع اولان مسافه و منازل ساعت لرینه
و محرا و جبال در بند لرینه و انهار و میاه جسر لرینه
و عقبه و یوغا زویا جمله مابینده واقع اولان بلاد و قری

ومنازل و مراحل اسم و رسمیه تحریر و بسمه قلنوب رجال
و غیریدن هر فرد بر نسخه تحصیل و هر بار نظر ایلد که راهی
اولد و غی طریقک سهولت و صعوبتنی و منزلتک قرب و بعدنی
و سائر احوالی بملک و مقتضای حال و مقامه کون حرکت
ایملک دلالتی فن مرقومه موقوف و انک خاصه و منافعندن
معدود در وجه مشروح اوزن فن مرقومک منافی بی حد
و بی شمار در انجق خفی بیورلیه که استبوعر صه کاه فسیحه
المسالک عالمه واقع ممالک و قلاع و بلاد من کل الوجوه
واقعہ مطابق رسم و تصویر و تحریر قوت بشریه دن خارج
بر امر در بلکه بر مملکتی و یا خود آستله سعادت مثالو بر شهر
عظیمی هزار مهندس حاذق مساحه و اپلرایله اوچلوب
تحریر و نسطیح ایلسه من کل الوجوه واقعہ مطابق رسم و تحریر
حوصله طاقتدن دور بر امر دستوار در اول سبیدن اشکال
ممالک و بلاد قارطیاری بعض خبط و خطادن خالی اولیوب
یا جمله ملوک نصاری نیچه مدت بویابده صرف مقدور
قیلوب هنوز کندی مملکتلرینی صحت اوزن تحریر و تصویره
امکان بولمد پلر اسلامیان ایسه کند و مملکتلرینی دخی رسم
و تصویره صرف همت قلمدی پلر و اطوال و عرض کتابلری
دخی خطادن خالی دکدر و لکن ما لایعلم که لایبتک که

مقتضا سنجه بویله ایکن ترک واهمالی ر واکور لماشدر
و بوحالیه منافع کلی و فواید نامحسوری تجربه و مشاهده
اولنوب بوقند تقریب مقام تحقیقه نازل قاشدر
فی الواقع عادت عالم بویله درکه ایکی دولت بیننده بعض
ممالکی قسمت و یا تحدید لازم کلوب حدود امری مکالمه
و مذاکره اولنمق اقتضا ایلسه من کل الوجوه ممالک
احوالین محیفه در وند حفظ ایملک امر دستوار اولد و غی
کبی من کل الوجوه مجهول اولان یر لر خصوصنده مناقشه
و مباحثه همان جریده یه مؤدی اولغله بوا مر خطیره
و واجب دقت و اهتمامه مأمور اولان و کلاء دولت اول طرفلرک
قارطیاری تحصیل و نظر و مطالعه و انلردن مطلوب
اولان محالرک وضع و هیئت و کیفیت اتصالات و اتصالاتی
و قرب و بعدی و مسافه امتداد و اعتراضی و سائر احوال
لازمه بی معلوم ایدینوب مذاکره یه مکننت حاصل ایدر
ولکن تحدید قطعی و نصب علایم برله بالجمله حدود تفریق
و تمیز رتبه سنه کلد که چون هر محل واقعہ مطابق رسم
و تعیین اولنمق خارج قوت بشردر پس بوحالده قارطیاریله
اکتفا اولنمیوب یر لودن اول طرفلره و قوف تامی اولان
کسنه لر احضار و استنطاق و تقریر لری حریطه لرایله

تطبيق و توفيق قلوب بوجوهله خطا و غفلتدن تحاشی
اولنه کلمشدر فلاح الحمد والمنه دولت علیه ده مسالك
ممالك و اطوال و عرض کما بلری کثرند و ارباب معرفت
و فطنت و فرند و اصحاب هنرک اثار جميله به میل و رغبتی
حاضر و آماده اولوب مأمولدر که بوفن مرغوبک اساسی
تأسیس و بنیادی تمهید اولنوب صعوبتی تسهیل و تسویه
قلند قدن صکره و وقوع بولان سهو و خطا لرفضلانک ادنی
اهتماميله اصلاح و محسود جمیع ملل و ملوک عالم اولق اوزن
بر صورت مستحسنه به افران اولنه باب ثالث ملوک نصاری
عسکری و فنون حربیه ده قدمایه مغایر فن جدید لری و طرز
و طور جنگری بیانشده در تمهید سنین سالفه ده طوب و توفنک
خونپان ملت نصاراده قلت اوزن اولوب قتال وجد ال سیف و
شمشیر خونریزه حواله شمشیر یا زلقده ایسه ملل اسلام جمله به
غالب اولوب بوفند قوت قاهره و قدرت باهره اسلامیه بی
تمام روی ارضه ممکن ملل نصاری مشاهد ایدوب
خوف و هراسه دوشدیلر و بوغم و المدن بچه زمان حیران
وسرکردان علا جند هر جانبه دوان و دفعی تدارکنده هر طرفه
پویان صرف مقدور لقلدیلر اولاطوب و تقنک و سایر
آتشین ادواتی کاله ایرکوردمک تدبیرنه تشبث بعد عسکر

اسلامک و با خصوص عساکر عثمانیه نک شدت و مهابت
اوزن اولان جمله و هجوملرینه طاقت کتون میوب بوقضاء
میرمه حائل اولور بر طریق بولقد مشورتلر و بی حد حصر
و آی و تدبیر لقلدیلر عاقبت سعی و کوشش لری و قضایای
اتفاقیه لری بو نتیجه بی منتخ اولدی که طوب و تقنک و امور جبهه
خانه لری کمال بولد قدن صکره لشکر منحوس لری دخی بر نظام
تام و ترتیب قوی الارکانيله مرتب و منتظم اوله که لشکر
طائفه سی اولوم خوفنی اندیشه یه و فرار طریقلرین فکر
و ملاحظه یه مجال بولا میوب خواه و ناخواه جنکه قیام
واقدام ایله لا محاله مجبور اولالر بعد اثناء مقابله ده جنکه
متهم صغوف لری بر نظام مؤکد اساس ایله مستحکم
اوله که عساکر اسلامک رعد مهیب و برق هاتف کبی شدت
و هیبت اوزن معتاد جمله لرینه اول ترتیب حائل و هجوملرینک
دفع و رفعی اول نظام ضامن و رهین اولوب بومورده جد
و اهتمام لری بر رتبه یه واردی که نظام و ترتیب عسکر
احوالی قیایدینهم بر مستقل علمه افران اولنوب بوبابده کتب
تدوین اولندی پس بوجمله دن بالبداهه عیان
ویا مشاهده نمایان اولدی که عساکر عثمانیه لشکر منحوس
کفان جمله و هجوم ایلد که جمله و هجومه مانع و بوجرکت رعد

وبرق مثالیله کفارک صفارینه وصول و دخولی دافع مجرد
لشکر کفارک اثناء مقابله ده واقع مشید الاساس
و مستحکم البنیان نظام غریب الشکل و ترتیب بدیع الطور لریدر
حتی لشکر کفاردن نیچه نیچه ضابطان و سرکارده اولان
اعیان و احوال عسکر ایله استنارباب مهارت ایله کوریشلوب
مدارا و نوازش خاطر لری طریقنه سلوکیله مذاکره
و مواضعه اوزن معامله برله یوسره و قوفه و بو حکمته
اطلاعه اهتمام تام قلنوب بالجمله انفاق ارای و قضایای
اتحاد لری بو نتیجه منتهج درکه اکر عساکر قاهره عثمانیه
حین مقابله ده مقتضای حال و مقامه کون ترتیب جنود قوی
بازویه و نظام صفوف مبارزان دریا جوشه اهتمام قیلوب
مثلا اهل اسلام جماعتله نمازده قائم اولدقلری صورت
مرغوبه و هیئت مستحسنه اوزن میدان کارزار قتالده دخی
قواعد هندسیه اوزن طرح اولنوب کرکی کبی تناسب
و مساواته مراعات ایله مرتب و مصقف و منتظم صفار
اولوب بوسیاقه رغبت و بو طریق حقظ و حراست ایدوب
جدار مرصوص البنیان اساقوام و ثبات اوزن جنک وجداله
مباشرا اولسه لر عساکر عثمانیه نک بو ترتیب و نظام
اوزن حرکت و سکرین و اقتدار و متانتارینه ملوک کفاردن

بفردک لشکری بلکه بالجمله شردمه مشرکین افرادی
بریده جمع اولوب اقدام ایلسه لر طاقت کتور میوب لا محاله
انهمزام کفار جانبند و وقوع بولاق فنون حریده ماهر عقلا
عندند قضایای مسلمه دندرو بود عوی مایینلرند نیچه نیچه
براهین عقلیه ایله مبرهن اولوب فنون حریده مؤلف
کتب قانون لری اجمالا نفع وارباب دقت لری بوجه مدارا
استنطاق اولنوب بومرئبه یه دک تحصیل اطلاع حد
امکانده اولمشدر اهالی اسلامده موجود بهادران وجست
وجسور لقه مجرب الحال رستمواری قهرمانان بالجمله ملل
کفارده نابود و ناپیدا و اسما و جسمها معدوم اولدوغی
بالمشاهده معلومدر بومرئبه ده کها کر بر بهادر دلیر پلنک
طاف و مطاف کبی عرصه گاه کارزارده ظاهر و لشکر کفار
بدکار و بی شماردن رسم قدیم و عادت دیرینه ملل سابقه
اوزن برینی میدانده اوقیوب مقابله یه دعوت ایلسه هزار
و صد هزار لشکر کفاردن بود دعوتیه اجابت و بوامر خطیره
مباشرتیه جسارت ایدر برفرد کافر بولنمزه همان بوامر دشواری
کوروب بوسدای سامعه خراش کوش منحوس سیمعارینه
لاحق اولدوغی برله تفنکه ال اوروب ارا قدن قور شونیه
تلف قیدنه مسارعت ایدر لرور قهرمان شجیع و شیر هیبت

۲۶
در سنم زمان بر منحوس مقهور و مریض و مهانات کافران بلکه
بر وزن بدن نامک دست تعدی سندن اضاعت قلنور عموما
مثل نصاری اعتقادات و عبادات و معاملات نازنده احتجاج
اید نذکری کتب سماویه یعنی انجیل و تورات و زبور
صاند قاری کتاب ننده نظام عالم رینه واجب و لازم احکام
شرعیه لری اولیوب نظام حال دولت لری همان بر الای
قانون و قواعد عقلیه لرینه مبنی قلنوب جهاد و غزایا بنده
برد و رلومأ موریت لری و مجاهد و مقاتله زمینده دارا خرنده
اجر و صواب ملاحظه لری اولیوب حیوان لای عقل و لای فهم
مثلا و بو و رطه بی ارتکاب و بومهلکه بی التزام مجرد دفع
مضرت غیره و جر منافع دنیوی تحتند اولدوغی مستغنی
عن البی اندر قله الحمد والشکر والمنه وله انکبریا
والعظمه که انک عنایت بی نهاییه و ارادت ازلیه سندن زمره
موحدینه امر جهاد و غزایا فرض و بالجمله جهاد و غزایا شهادت
زمینده دارد نیاده منافع مقرر و دار عقباده ما لای عین رأی
ولا اذن سمعت ولا خطر علی قلب بشر مراتب و نعم محقق
اولغله مشقت مسافرت و مصابرت و شدید کارزار و وغایه
مبادرت مقتضایا طال و شان اهل اسلام در افراد اهل
اسلام خلقت و جبلیت مقتضایا سنجده فی قوی القلب

۳۰
و جری الحال و جسور البسال وبالطبع جست و چالاک
و سریع الحركات اولوب افراد کفار ایسه بالظینه خوف
و خشیت و کمال کثافت اوزن مجبول جبان و بطی الحركه
اولغله اهل اسلامه کون کفارک بو حالی باعث فرصت و قتال
وجد الله مدار نصر و وسیله ظفر و موصل غلبه دن
معدود بر حالت عد اولنور عسکر اسلامه کسوه
معتاده دخی خفتنه نظر ایله مدار سهولت عد اولنوب
کفایت کارک کید و کی لباس نحوست طرازی غایت ثقیل
و سرعت و حرکت مانع و حاجز اولوب حین مقابله ده اوته
و بر و لازم کل حرکت بر مقدار ممتد اولسه همان کسوه لری
کند و لرینی یوزوب بی تاب و طاقت حرکتته محال لری
قالنر حکایت اولنور که خاقان ختای عسکری مرتب
و منتظم و بالجمله ترتیب و نظامه ملوک نصاری عسکر لرینه
و جو هیله غالب و بغایت متین و کران عسکر اولوب بالجمله
ملوک عالم عسکرینه تر حیح اولنوب قاعد لری اوزن بر محله
سفر ایلد کلرنده دشمنه بر قاج منزل قریب اولد کلرنده قونوب
کوچه لرند ترتیب و نظامه عظیم اهما ایدر لر هر بار که بر محله
قونار لر در حال اورد و لرینک اطرافنه عربه لرینی دیزوب چب جور
احاطه ایدر لر و اکا دخی قیامت ایمیوب فی الحال اطرافنه

خندق قازوب اوردوی ایچرویه الوردو جنگ کرده طویارینی
عسکر او کینه دیزوب طویایف عسکراری صف صف
الکرند تفنک طویارک اردند حاضر و آماده طوروب کمال
نظام اوزن صفیری مرتب اولوب نیچه یوز بیک توفنکی
برفتلن آتش ایدر لولا یقطع بو طرزو طور حربه فاصله
ویرمیوب مداومت ایدر لوبو حال اوزن اولد قارند خصمک
بونره وصولی و غلبه سی بردر لوحد امکانه اولمیوب انجق
یولده کیدرکن با خصوص قوند قلمی و کوچد کلری زمانه
خصم هجوم ایدوب عرابه لرینی اوکلرینه ویا نلرینه چکمه
و خندق قازمغه آرام و فرصت ویرمکه ظفر بولور حتی
ممالک ختای جوارنده ساکن قالماق طائفه سی تاتار
عسکر کی سبقت رقتار و چایک سوار اولوب ختای
عسکر یله مقابله و مقاومته اقتداری حیرت تصور دن دور اپکن
عاقبت ترصد فرصت ایله امرای قالماق دن اسن تیشی نام
دلیر التمش بیک قدر عسکر ایله هجرتک سکر یوز اللی
دوردند خاقان ختای چین خوارک اوررینه کلوب بو طریقله
بوزدی و اسیر ایتدی و من بعد خاقان کند و حربه حاضر
اولمیوب لازم اولان یرله سر عسکر کوندرمک کند و لرنه
قانون قالدی پس بو جمله بی نبع و مشاهد برله طرفینک

عسکر ایحوالنه و قوف تاملری اولان ارباب تجربه و اصحاب
دقت عساکر عثمانیه نک نظام جدید ایله منتظم و مرتب
دشمن عسکرینه ظفر و غلبه سنه بر قاج طریق ملاحظه
اپلش لودر طریق اول سرعت و عجماله اوزر لرینه و اریلوب
حمله و هجوم و سیف و شمشیر خونریزه تشبیه در طریق ثانی
دشمنک زاد و ذخیره سی و امداد و اعانتی ورود و وصولنه
مدار سهولتی اولان انهار کبار دن اریوب و اورمان لردن
دخی دور ایدوب اچق یرلده اوته و پرو کزدر مک و جنگه
میدان ویرمکه اتعاب ایدوب تضییق ایتمکدر طریق
اولد کفارک مرتب و منتظم عسکر نه غلبه و ظفر و صفو فلرینه
دخوله سیبیل بودر که همان قورستون یرینه وارلد قده عسکر
اسلام بکدل و بکجهت اولوب بلا توقف و بلا تردد عجماله
و سرعت کوزا چدر میوب آرام و فاصله ویرمیوب علی الاتفاق
والاتحاد حمله و هجوم ایله صفوق کفار قاریشه لر بویه
اولد قده کفارک صف اولد اولان عسکرینه صف ثانی
وثالث و سائر کیرو سنده اولنره قفادن امداده وقت
یولنمیوب قوت و مکنترلرینه و دوام و ثبات لرینه
ومتانتلرینه باعث اولان نظام و ترتیب لری فی الحال
مختل و مشوش اولور و بودخی مجرب اتدن در که

کفار عسکرینک نظام معهودی اختلال و تشویش پذیر
اولدوغی برله بازوی اقتدار لری شکست و قوت نظامیه لری
بالکلیه مضحل اولوب هزار و صد هزار دخی اولسه لمقاومته
زهره لری و مقابله یه جرأت و جسارت لری قالمیوب
بوطائفه عفر بت جبلت میدان شجاعت فارس لری نیک تیغ
ثیاب رنگرینه و شمشیر نیلوقر لینه همانا تسلیم کردن
انفصام ایدر لر حثی عسکر اسلام جانبندن بوکونه شدت
و کر میت اوزن یوروش مشاهد ایلد کلرنده کمال خوف لرندن
دمت دمت اولوب یوزی قوی بی بر لری نیک اوزرینه
یقیلور لر و بودخی مجربا تندر که جمله و هجوم سرعت و عجله
اوزن اولسه لشکر کفار ک عسکر اسلامه مضرتی اقل
قلیل اولور زیرا لشکر کفار صف صف طوروب جمله
سریعه وقتند توفنک اتغنه انجق صف اولده طور نلره
زمان بولنوب باقیلره وقت قالمز اول صف اولده اولنلره دخی
خوف و خشیت و کمال دهشت طاری اولوب و نیچه سی
متخیر و منجمد و نیچه سی توفنکنی الدن دوشروب عاطل
ولای عقل اولور لکن بو محله دخی غفلت اولنیه که عسکر ک
جنکه دور شدوغی محله اول موقعک و اول یرک دخی مناسنی
تبع اولنق و روز کار ک دخی موافقنی کوزه دملک شرط

عظیم در مکان و روز کار مخالف اولدوغی صورته جنک تاخیر
و تعویق اولنق کر کرد رانجق جمله و هجومده نانی طریقنه
تشبث اولنور ایسه کفار آرام بولوب والای صفو فلرینه
استحکام و یروب نیچه نیچه بهادر لری ایراقدن طوب و تفنگله
مشهد و مجروح قلوب فرصت بولور و صف اولده اولنلره پی در
پی قفادن امداد ایدر رک کندویه تقویه بولدر ربو حال
اوزن عسکر اسلامک نیچه سین دهشت و وحشته
دوشورب همان بو حال اوزن بر مدت قیام و ثبات حیلله سیله
غلبه کفار طرفنه واقع اولق بالمشاهده ثابت اولمشدر
انجق طریق مرقومه جمله و هجومه سرعت و مبادرت
و عسکر اسلامه بو باید اتحاد و اتفاق عدم امکانه اولدوغی
تقدیرده طریق ثانی یه سلوک و تدریج و نانی ایله عمل اولنوب
لشکر کفار ایله روبرو جنکه دور شیبوب طرف طرف
چالوب و چاریمق و قول و قنادین بولق و انهاردن و اورماندن
ایرمق ایله تضییق اولنسه و بو حال اوزن بر قاج کون
اشاغه یوقارویه کرد یریلوب جنکه اقبال صورته جنک
تاخیر اولنوب اتعاب اولنسه از زمانه کندویه ضعف کلی
طاری اولق تجربه برله معلوم و مشهود اولمشدر و بو صورته
عساکر اسلامک افراط اوزن کثر تنه احتیاج اولیوب

همان قلیل و مضبوط و بصیرت اوزن اولان عسکره و
کفاردن خیر و آگاه سر عسکره محتاج درونی الواقع بر دولتک
مرتب و منتظم عسکرندن غیر صیف و شتاده دشمن
دیارنه هجومه و حریق و غریق و نهب و غارت ایله تخریب
و تضییقه مستعد و قادر عسکری اولدقده یازده و قیسه
دشمنه راحت و یرمیوب و تدارک دخی مجال قوم یوب بوکونه
عساکر انواعه مالک پادشاه ذی بأس و ذیشان ایله
مقاومت مشکل اید و کند با جمله عقلا نتیجه تسامحه
مجبور لر در انجق خفی اولیه که احوال اعدایه و قوف تام
شرط عظیم اولدوغی کبی بر دولت کند و حالنی و قدرت
و مکننتی و عجزینی دخی فهم و ادراک ایلک لازمدر بو امر
واجب الازعاندن غفلت اولندقده قوت و قدرت فائده مند
اولیوب عدوی عاقل ضعیف دخی اولورسه فرصت بولوب
خصمیله ملعبه صبیان طریقنه زاهد اولورحنی بو بایده
تمثیل طریقله دیمشاکه فیل قوتن ادراک ایلسه فیلبان
نا توانه رام اولمازدی آت کندوسن باسه فارس عاجز
ونی زحمه مرکب اولمازدی شتر سرمست حالندن بیدار
اولسه ایلک بارین چکوب قطار قطار بر همان تابع اولوب
یدلردی چونکه براوجرا مهمات سفریه ده و خزاین

و تقوده و امور جبهه خاها ده و ذخایرک جمع و نقلند و تجهیز
عسکر بی شمارده جناب باری متعالدن دولت علیه عثمانیه یه
عنایت و احسان بیور بلان مکننت و قدرت معمور افاقده
هج بردولته و یرلماشدر و بو بایده با جمله ملل و ملوک معترف
و متفقدر و بو نتیجه بی مداد انصافله امضا ایدر مجیلدر
ومع هداینه لشکر کفارک عساکر عثمانیه ایله مجادله و مقاتله یه
جسارتی و برمدت صورت غلبه ده کوزمه سی احوال
اعدایه و قوف اسلامیا نک کمال نکاسلی و منشأ فساد
اطلاعه عدم اهنامی و لشکر کفارک مطلق محل معرکه ده
کمال اتفاق و اتحاد اوزن نظام و ترتیب لرینی حفظ و حراست لری
ایدوکی با لید اهد ظاهرو بوکونه قوی اتفاق لری نه باعث و بادی
و اتحاد لرینی بالضرور موجب مستلزم مجرد جنک صفرند
واقع اولان ترتیب غریب و عین اطاعتدن عبارت نظام لری
ایدوکی آشکار اولدی فی الواقع اگرچه بو طائفه حیل
آین شد اید جنک وجد الی ارتکاب ضمنند اکنساب فضائل
اعتقادندن دور و مهجور لردرو لکن قوانین و قواعد عقلیه لر بیه
طوایف لشکر لرینی برکونه ضبط و ربط و منقاد قلمشکر که نیچه
یلک لشکر منحوس کفار همان بر قیل ایله قنار قصابه ید ملک
درجه امکانه وارمشدر ادیان سالفه با جمله ناقصه یعنی

شریعت باهره محمدیه دن مقدم ثابت اولان ادیان اربانه
جمیع امور لرند و یومافیوماظهور بولان حوادث و وقایع یومیه
ولیلیه نك حلند نظام حالرینه کفایت و مبهمات و مشکلات
معقدنی فتح و کشفه و فایت ایدر احکام شرعیه لری
اولیوب اکثر امورده احکام عقلیه لرینه مراجعته مجبوزاید پلر
و حالامل نصارانك انتظام حالرینه دائر احکام الهیه لری
یعنی اعتقاد لرند طرف حقدن وارد و صادر اوامرونواهی
و دعوی و نزاع لرند مشکلاتنی فتح و حل ایدر جك مسائل
شرعیه لری اولیوب نظام حاللری همان عقلیه اختراع
ایلد کبری قوانین و احکاملرینه منوطدر حمدائم حمدادین
و دولت اسلام کامل و بوامت خیرالبشر یا جمله امورده
ظهور و حدوتی ممکن و قایع یومیه نك حق اوزن فتح و حلند
الی آخر الزمان نظام حالرینه کافی حق و باطل تمیزنه
وافی احکام الهیه و مسائل شرعیه برله با جمله اممه ممتاز
و مفصل قانمشدر اول اجلدن شریعت باهره محمدیه الی
یوم القیام باقی و حبل متین شرع شریف الی انقراض الدوران
انقصام و انتقاصدن بری اولوب بعض او قاننده با تقدیر
خدای متعال عسکر اسلامده وقوع بولان انہزام احکام
شرعیه اجرا سنده تفصیراته و عدالتده عدم اہتمامه

و حسن سیاست ایله ضبط و ربطده مسامحه په امور عظامی
نااهله سیار بشه رأی و تدبیرده و مشاورنده عدم مبالاته
و ارباب و قوف و امور دینیه اولنلر ك رأی و تدبیر لر یله عملدن
استنکافه و تدبیر عسکرده مساهله و آلات حربیه
استعمالند جهله عسکر ك امر او ضابطانندن عدم خوفنه
و جمله دن استنحاط مع ارتشایه و بو کما مانند دشمنك طرز
و طورندن بی خیر اولمغه و جنگه متہپی اولدوغی صورت
و سیاقدن غفلتہ و سائر احوالنه و قوفه عدم رغبتہ که جمله
شرع او عقلا باعث فساد و اسباب انہزامدن عد او نمشدر
و کذلک حسن ترتیب و نظام ضبط و ربط و قانون انقیاد
عسکر و اسباب اتفاق و اتحاد قلوب عسکر و بینلرندہ
طریق توادد و موافقہ سعی و تفرق و معاداتدن اجتناب
اولنوب و حرکات و سکنا نندہ بری بر لرینه موافقت باعث غیرت
و حمیتدر و بو جمله مقدمات حفظ و مراعات اولند قدن
صکره داد حقہ و قادر مطلق جناب خدای لم یزلہ حسن
اعتقاد و توکل و معجزات باهره رسول کبریایه توسل باعث
نصرت و سبب ظفر و مظاہرت ایدوکی اظہر من الشمس
و اپین من الامس در ولعل سلاطین ماضیه نك ترتیب
عسکره دائر احداث ایلد کبری قوانین حربیه و قواعد

سیاسیه احکام شرعیہ تک عدم کفایتندن ویا الکا مخالفندن
ناشی اولیوب بلکه اعدای بدکارک نظام قوی ایله ارتباطی
و ترتیب غریب صفوف رجال قنال ایله کندولرینه متانت
و استحکام ویردکاری احوالترینی مشاهده ایدوب مقاتله
و مجاهد شدنلرینه مصابرتہ عسکر اسلامی کره و احکام
شرع شریف اجرا سنه و حد و داللهک حفظ و وقایتنه جبر
ایچون بعض قوانین حریمه و قواعد ضبط و ربطک بسط
و تمهیدینه محتاج اولمشلردر وقتا که لشکر منحوس کفارک
مساکر موحدین ایله مقابله ده بومرئبه ده جسامت لریینه
و حمله و هجوم رعد و برق مثال اسلامی مدافعه ده مکنت
واقندار لرینه و بوردطه قیامت اسایه بی فائده اخروی
مصایر لریینه و به کونه شدنلرده دوام و ثبات لریینه باعث
و بادی مجرد کفارد و زخ قرارک حین مقابله ده واقع اتفاق
و اتحاد لرینی بالضرور موجب ترتیب و نظام صفوف لری
اولدوغی بالمداهه عیان و نمایان اولدیسه پس شرعا
وقایمات اتفاق و اتحاد و یکانه کی و اطاعت و انقیاد و یک شناسی
و کانه بنیان مرصوص مقضیاسی اوزن صفوف قنالده
یکدل و یک درونی و یک جسمی و یک لحمی شان
و شوکت اسلام و واجب الاداعلم حال اهل ایمان اولوب

بوطریق نصرت ضمیمه سلو کدن تکامل وره بر مظاهر
رهینه اقتدادن تغافل و بوهمت مرام رسیدده ر خاوت
وتهاون شایسته ذمت اولی الابصار اولدوغی ظاهر در اشپو
نظام عسکر تعبیر اولنورفن غریبک موجود لری اولان ارباب
دانشک قول و قوار لری بونک اوزرینه جاریدر که اولالسان
عسکرده اورتہ و یا بولک و یا جماعت تعبیر اولنور بربا و ک ناس پیاده
سوارا کر چه اکثر بیک و یا یکی بیک نفر در لکن بشیوز نفر دن
مرکب اولیق غایت مستحسن در و اول اورتہ کثرت ضابطان
ایله استحکام و منانت بولور و ضابط نفرینی و نفر ضابطنی
و هر فرد یکی و اسکیسنی و او سنند و الینده اولان یولدا شنی
اسم و رسمیه و هنر و استعداد ایله معرفت و تمییزه کرکی کبی بو
صورتده قادر اولور و بوقوله اورتہ و یا بولک و یا جماعت محل
اقضاده صف اولوب طوعا و جبر او کرها و قهر
قوللندور ثانیاً سوار و پیاده عسکرده بر اورتہ و یا بولک نفرات
و ضابطانک کیدکاری لباس لری باجمله بیک رنگ و بیک کسم
اولیق شرط عظیم در زیر انخوف و مخاطر دهه بالطبع حائف
و خاین اولملر کر بزه و ادبان طریق بولا مز اورتہ سندن منفک
اولدوغی برله لباسندن عالی معلوم اولوب جزاسی ترتیب
اولنور ایبا سندن تشخیص اولنمدوغی تقدیر ده غیر پاره

قاریشوب فران مجال بولوروتشویش واختلاله وانمزامه باعث
اولورحتی اوائل دولت علیه ده عسکریده وغیریده تخصیص
لباس اولیوب هر فرد بولدوغی و دلدوکی لباسله ملبس
اولورمش بعد عسکریدن عسکری اولیان ناس سچلمک
واصناف عسکری دخی بری براندن تمیز اولنق ایچون
عقلانک رأی وتدبیر اصابت پذیرلی توسطیله هر صنف
عسکره بررکونه کسم لباس تقدیر اولنمشدر ملل نصاری
لشکرند ایسه مجرد لباسی تنویع ایله اکتفا اولنمیوب
اصناف عسکرده سوار و پیاده دن هر بریاوک ویا براورته
نفراتی یک رنگ کسوه ایله لباس اولنمشدر بونک منافع
عظیمه سی تجربه برله ثابت اولمشدر و بعض کتب لاتیته ده
تحریر اولنورکه پادشاهان سالفه دن بعضیلری ملل
نصارانک ترتیب و تجهیز عسکرده تنویع لباسلرند واقع
خداغه حریبه لرینه واقف اولوب او جا قلمی ترتیب
ولباسلرین تنویع وقانونلرین وضع و تقدیر مطلق نصاری
عسکری نظامنه قارشو واکا مقابل اولنق ایچوندر الحق
یووضع قوی وحسن ترتیب کرکی کبی مرعی ومراعات
اولنسه نصاری عسکری ترتیبینه غالب اولسه ده بهر حال
اکامقابل ومعادل اولنق قطعاً استنباه قالممشدر ثالثاً

بشیوزن فردن مرکب اولان پیادگان اورته سنک بشیوز
عددی بولونفنک موجود اولنق و اول تفنکر در همه ومیزانده
وبارونده وخفت وثقلته با جمله مستوی اولنق شرطدر
تام حین اقتضاده جمله نفرات بکیان طولدر مقدمه یک
فتلدن اتمقه و قالدرد مقدمه و ایندر مکده مساوی اولوب
بری برلرینی سبقت ومسارعتدن تحاشی ایندرک ضابطلرینک
امرواشارته منتظر و منقاد اولوب نکاسل ایدنه اشدر جزا
ترتیب اولنه سوارینک دخی مقتضای حالی بودراجق سواری
بلوکلرده بشیوز بوی تفنکندن غیره بشیوز چیفت قبور
طیحه سی یعنی بشیوز پشتو بولنق شرطدرحتی خلقی
کثرت اوزن اولان دیارلرده عسکر تحریر و ترتیب و تجهیز
ایلد کلرنده ادملرک بویلرین اولچوب قد و قامتده برابر
اوللرینه و کذلک سواریده اثرینک بوی اپی ایله اولچیلوب
مساواته اهتمام ایدرلر کرک بمطالت و کرک تنویع لباس امری
فوائد سائرده دن غیره بوهیئت اوزن اولان عسکر غایت
هیبت ونمایشلوا اولور رابعاً اورته و بلوکلرده ضابطان کثرت
و وفرت اوزن اولوب حتی بشیوزن فردن مرتب اورته نک
عن اقل ربعی ضابط اولنق باعث متانت وسبب نظام
و وسیله ضبط وربط وموجب دوام وثبات در ضابطان

دخی ایکی قسمه منقسم اولوب بر قسمی مثلا اون باشلی
وانک امثالی نفر ایتله معاد داخل صفة طوروب جنکه
مشغولدرور بر قسمی جنک ایتد ر مکه مأمور صفر دن خارج
امام و خلفه و بین و یسارده خصمک حال و حرکتنه نظارت
بر له اورته نفراتک تصفییه و تنظیمه و محل و مقامه کون
امر بالمعروف و نهی عن المنکر ایله و تصدیرات اید ناره تغزیر
مالز مه ایله مقید در و عسکر طائفه سنه جنکه متعلق
قانوناری اقل مرتبه ده اید بر کره جمله نک مواجبه سنه
علناقرات اولنوب هر فرد ضابط و نفر اعلی و ادنی بصدرت
اوزن اولوب وظیفه سی و ماوجب علیهم سی اولان قانوناره
موافق حرکت ایله محکم تنبیه اولنور و مخالفت اید ناره جزای
شدید ترتیب اولنور احوال ضابطان رتبه و رتبه
اعتباری اوزن مبنی و استانیده اولان ضابط اوست
یاند اولان ضابطه انقیاد وانک نفری حکمنده اولوب
علوفه لری دخی علی مراتبهم تفاوت اوزن و قطع مراتب لری
طریقنده بر درلو شفاعت قبول اولنوب بو حالت
تشویش و اختلاله و اختلاف قلوبه و بری بر لرینه بغض
و غرضه تصدی یه بادی اولغله بو قانونه رعایتده اشده اهتمام
واجب در با جمله نفراتک علوفه لری مساوات اوزن اولغله

بأس یوقدر و لکن ضابطانک تفاوت و هر بزینه حالنه کون
کفایت مقداری اولمق لازمدر تا کیم نفراتک علوفه لرینه
محتاج اولوب طمع ایتیه لر و با خصوص اورته دن طمع
تقریبیله بر نفر نقصان ایتیه لر بو فسادک ضرری عامه یه
راجع اولغله بو کونه طمعده جسارت اید ناره اشده عقوبت ایله
جزا ترتیب اولنه کلشدر و جنکه عادت لرنده ترغیب و شد ناره
تحملة تشویق علوفه لرده از دیاد و ضمایم ایله اولیوب بلکه
بو مقوله خدمتده یولمان نفر اولور سه بو کاکرام ضابطلق
ویر بلکه و ضابط اولور سه طریقنده ارتفیع و بالاییه
تدرج ایله اولوب اصحاب استحقاق و هنر و ر لک قدر لری
بلنوب سایر لردن بو کونه امتیاز ایله ممتاز اولور لر خامسا اشاء
مقابله ده جنکه مباشرت وقتنده آلا ی ایکی نوع اولمق کر کدر
بری الای اول یعنی آلا ی مقدمدر که دشمنک الایسه قارشو
طور مق ایچون حاضر و آماده اولور ایشبو الای اول کومه دن
سچلوب و میدانده حقوب و خصمه قارشو صف صفا
طوروب دشمنک مقداری تخمین اولند قد اکا کون
ترتیب اولمق کر کدر و لکن طویلنوب کومه کومه اولما مق
کر کدر بلکه جماعت مسلمین نماره طور د قده قواعد هند سیه
اوزن طرح اولنوب کمال تناسب و مساواته رعایت و اهتمام

وله طولانی صفار بغلیوب و صغجه طوروب آهسته
آهسته دشمن الا پلرینه قارشو بوضورنده واریلور صفدن
ایریاوب برفردک ایرو کتبه سنه ویا برایق کیر و قالمسنه
بردور لوعلت و بهانه ایله رخصت ویرلرزیرا در حال آلاپه
شکستک واقع اولوب فساد عظیمه باعث اولور ایکنجی
الای الای مؤخر در که دیب الای اولور بوالای خلقی اولکی
کی و اکامتوازی صف اولوب ایکی الای اراسنده بر
مقدار مسافه فاصله قالوب قفادن علی التعاقب آهسته
یوریبوب پی در پی ولا ینقطع اولکی الایه امداد و اعانت
اوزن اولملا و در اولکی الایک صفارنده و وقوع بولان تله و رخنه
و کدکری عجماله سد و بند و نکمیله سعی اولنوب مقتول
اولنارک یرلرینی برآن بوش و خالی قومامق کرکدر
زیرا همان بر مقتول و مجروحه بش اون آدم یا پیشوب اول
صف بوزلمغله دشمن فرصت بولوب اول طرفه صرف مقدور
ایدربو طالده ایسه بر آدمه مرحمت همان عالمه خیانت کی
اولور و باش کسوب یرینی بوش قیوب بخشیشه و ارمق
بو محله هنان بو کابکزر فساد عظیمدر لکن چته لر و غیر محال
بو وقتنه قیاس اولنمیوب اولورده باب اعتبار و کرم مفتوح
اولوب خلقی ترغیب و تحریص اسبابی بسط و تمهید اولنمق

کرکدر

کرکدر بوابکی الایک بو هیئت اوزن تنظیمنده نیجه نیجه فائده
و حکمت وارد در از جمله اول مقابله وقتی بر وقت ضیق و قیامت
آسامهیب و پر وحشت و دهشت محل اولوب الای خلقی
قیاس مرقوم اوزن مرتب و مصفف اولد قجه بری برلرینه
امداد و اعانتلری قابل امکان دکدر لکن ایکی الای دخی
نظام مرقوم اوزن ترتیب و تنظیم اولند قده دشمن یوزینه
قارشو اولان صفارده بر قوله دشمندن افات ایریشوب
ضعف طاری اولسه دیب الایده اول قولک قفساسنده
و برابرنده اولان قول همان وقت فوت اولمازدن و دشمن فرصت
بولمازدن یرینه چکرکذا فکذا سائر محالزده دخی هر بلوک
اوکنده و یقین و حذاسنده اولان باو که امداد و اعانت
و اکانتطارتیله مأمور در حنی الای اولده بر قوله اولان
عسکر صفارینه فساد طاری اولوب دیب الایده اول قولک
قفاسنده اولان رخاوت و نکاسل ایدوب وقتیلله امداد
ایلمسه بعد المحاربه اول رخاوت ایدن قولی بالجمله ضابطان
و نفراتیلله قتل عام ایدر لر فائده الای صفوفلری وجه
مشروح اوزن مرتب و منتظم اولوب وجدال بوسیاق
اوزن بسط و تمهید اولد قده سر عسکر اولانلره سهولت
عظیمه حاصل اولوب عسکر قوللنمق اسان اولور و تقصیرات

تهمتی اسناد ندن بری اولور والا اول روز محشر هیبتک
سوزد کلنر فرمان نافذ اولمز رأی و تدبیر زین دخی اولور سه
استماع اولنمیوب کون و فساد عالمی خلقی بوندک هرج و مرج
اولوب صاحب هنر و فساد اولنر معلوم اولنر لر تنبیه بر
سردار و یاسر عسکر بر خطا ایله عزل و برانهر امله قتل
و تأدیب اولنق رو ادکلدر ز برابر مقابله ده مجرد کند و
عسکری احوالنه و قوف تام حاصل و دشمنک حیلده و خدعه
سمتارین فهم و معلوم ایدنک امر دشوار الحصول ولد و غندن
قطع نظر رأی و تدبیر ظاهرده بی قصور دخی اولور سه
هر بار تقدیره موافق اولد قچه فائده و برمز حکایه اولنور که
فرانسه دولتی ایله اسپانیادولتی بیننه زمان سابقه برودت
دو شوب مدت مدیده بلکه همان قرق سنه نائره عداوت
اشتعاع بولوب قتال وجدال علوی اطفاء و سکونت
بولامش ایام مرقومه ده فرانسه دولتندک بر بیر دانا قرال
بولنوب اسپانیاعسکر یله مقاومت ایچون تجیه بر قلدوغی
عسکرینه ینه رجال دولتندن عاقل و مدبر و قنون
حریه ده کامل ظن ایلدوکی بر کسینه بی انتخاب و امور
عسکری اکادفویض و سپارش و بوا امر خطیری رأی
و تدبیرینه و دیعه قیلوب علی وجه الاستقلال سر عسکر

نصب و تعیین ایدر سر عسکر مرقوم دخی اگر چه امور ندک
رخاوت و تهاوندن بغایت تحاشی و بصیرت اوزن حرکتدن
بر آن خالی اولماز و لکن تدبیر تقدیره موافق اولننجه هزار
جد و اهتمام فائده و یرمیوب سر عسکر مرقوم یدی سنه
علی التوالی منهزم و اسپانیاعسکرینه مغلوب اولدی پس
بو حال حیرت اشمالی فرانسه خلقی کوروب بالمله
رجال و ناس قرالک حضورندک جمع اولد پلر و فریاد و فغان
قلد پلر که بوسر عسکر بد بختی عزل ایدوب حقندن کلنک
کریک یدی سنه در که دشمنه مغلوب اولوب راحت و اسایش
حالیزی مکدر قلدی بوندن بویله بونک یوزندن اثر غلبه بردر او
مأمول و ماحوظ دکلدر دیو عزل و تأدیبی بایندک ابرام و الحاحلر
قلد پلر قرال مرقوم اگر چه پیرفانی و لکن امور دپده و کار
ازموده مجرب الاحوال حکمت اشنا اولغله شکایتلرینی
اصفا و مظلوملرینی قبول قیلوب رد جواب ایلدی که افراد
نوع بشر خطادن خالی و سهو و نسیاندن بری و لاق ممکناتدن
دکلدر هر کیمکه سر عسکر نصب اولنسه مادامکه بشر در
اندن سهو و خطا ظهور ایلماک و هر امرده اصابت ایلک
طاقت بشردن دور بر معنی در انجق سر عسکر مرقوم
یدی دفعه انهر امنده دشمنک یدی عدد حیلده سنه و قوف

تخصیص و کند و حرکت کند و خنیدی عدد خط آنقصیر استند
متیقظ و متنبه اولدی اگر طرفزه باد غلبه وزان اولق
مقدرایسه ینه بونک یه زدن ظهور کلمک ما حوظ در دیوب
سر عسکر مرقومی ابقا و مقرر ایلدی با حکمت خدا
همان اول سنه ده غالبیت مرقومک طرفنده واقع اولوب
من بعد خصم حیل و خدعه یه طریق بولا میوب عاجز
و در مانده قالدی اصناف لشکر ملوک نصاری ملوک
نصارانک فیما بینهم معتبر عسکر لری اوچ صنف در اولکی
صنف پیاده و ایکنجی سواری و اوچنجی صنف گاه پیاده
و گاه سواری اولور اولکی صنف پیادگان صنفیدر عموما
اتفانتر یا نسیمیه ایدر لرو پیاده نفره علی الاطلاق صولتاد
تعبیر ایدر لرو بونلک یات و یراقاری انجق بر بوی تفنکی ایله بر
بایلو تئایه منحصر در بایلو تئاید کلری بر اوزنجه اقوا یوللو بر
صوری التدر وصولتادانی دائمابنده طاشرا اقتضا ایلد که
انی تفنک اوچنه طاقوب حربه یرینه دور تجک محله
استعمال ایدر و بو عسکرک قوت و مکنشی بوندن عبارتدر که
کمال مرتبه ده مشق کثیر و ادمان وافر تقریبیله نظام
اوزن صنفه طور مقده توفنکنی نیز چه طول دروب و جنک
موقعنک اقتضا سنه کور یمین و یسار دونک طورنده معلم

وما هر اولش اوله غراناد یردید کلری عسکر دخی صولتاد لردن
معدود در یعنی رکنداری ایکی بیک نفر دن مرکب اولش
اولسه ایچارنده کوچلی و قونلی اولناری انتخاب ایدوب هر
رکندن ایکی شریوز نفره اوچر عددال خومیره سی و یریلوب
بونلره غراناد یر نسیمیه ایدر لرو رکندک ایکی بونینوزینه تعیین
ایدوب طور در لر متر ساره هجومه و دشمن عسکر لری
صفارینه و وصوله استعمال ایدر لرو ایکنجی صنف که در اغون
نسیمیه ایدر لرو ترا کر چه اتلودر و لکن اقتضا ایلد و کی محله
پیاده اولوب جنک ایلک بونلرک و وظیفه مالزم لریدر
و بونلرک یات و یراغی هر یرنده بر بوی تفنک و بر چیفت قبور
طبا نجه سی و بر یرالوش که ایکی یوزی کسکن قلیچ بوننده لکن
طوغری و صوری بر آلتدر بونلردن غیری هر یرنده بر بالته
موجود در که مترس و خندق و سپت ایچون اغایچ و چالی
و چرپی کسر لر بونلر پیادگان و سوارینک خد متلرینی بیلور لر
و تعلم و مشق ایدر لرو چته لره و سائر اقتضا ایدن محالره کوندر لر
اوچنجی صنف سوار عسکر در که علی الاطلاق قواله در یا
نسیمیه ایدر لرو بونلرک نفراتنه رایتار و قورار شی نسیمیه ایدر لر
و یموردن جبه کیور لرو دائما بار کیور اوزن جنه که قیام ایدر لرو بونلرک
سلاح و بساطی بر رقره بنادر که بوی تفنکندن عبارتدر

ولكن صولتادك تُفنگندن بر مقدار قصه در آنکچون
قره بینر دخی نسمیه اولنورلر و بر چیفت پشتو و بر بالوشلری
وارد بونلرک قوتی بار کیرلری توانا و کند ولری کوچلی و قونلی
اولقدن عبارت دروا کثر یا بونلرک جنکی تُفنگ ایله درگاهجه
خصمه قریب اولد قده بالوشلرین دخی استعمال ایدرلر پس
ملوک نصاری نك حرب و ضربه متعلق جنك اموری بالجمله
اشبو اوچ صنف عسکرک عملیله اولور و کرک جنك و کرک
مترس و لغم قازمق و طایسه یا یمق و کرک ائره لازم اولان
چبوق و چالی و سپت الحاصل جنك و جنکه دائر خدمت
هرنه کونه اولور سه اولسون جمله سنی اصناف ثلاثه
عسکر علی السویه کور ملودر بونکونه خدمتدن عسکریدن
بر فردا سئنا اول نماز اول اجلدن عسکر تحریر ایلد کلرند
تفرات مقوله سنی اکثر یا اهالی قری دن جمع و تحریر
ایدر لر زیر ابلا داهلی هر پرده تن پرور و راحت پرست اولوب
قری خلقی ایسه زنجیر لکی وار غادلکی حین صبا و تدن اعتیاد
ایمکله تعب و مشقته زیاده تحمل ایدرلر صورت ترتیب
لشکر نصاری ملوک نصاری لشکر لنده اوردته و بلوک
ویا جماعتدن عبارت اولان رکند تفراتنک اگر چه عددی
اطراد اوزن اولیوب بررکمند بشوز و بیک واپکی بیک

زیاده نفر دن دخی ترتیب اولنور لکن سهولت ایچون حسن
نظام اوزن رکند تفراتی قومیا نیاره یعنی اوطه لره توزیع
و تقسیم اولنوب پیاده رکندی قومیا نیارنده یعنی اوطه لرنده
یوزر آدم بولنق و سوار بده عن اقل سکسن آدم بولنق شرطدر
و ضابطانک کثر تیله متانت و یریلوب رکند لری هر نه مقدار
آمدن مرکب اولور سه اولسون بهر حال اول رکند
خلقنک عن اقل ربعی مقداری علی مراتبهم اعلی و ادنا
ضابطاندن عبارت اولق قانونلرنده شرطدر مثلاً بر
پیاده یعنی صولناد رکندی ایکی بیک آمدن مرکب
اولسه عن اقل بشیوز ضابطه محتاجدر سائر عسکر لری
اصنافنده دخی قاعدلری بودر احوال رجال عسکر قرق
اللی بیک عسکره سر عسکر تعیین اولنوب اول سر عسکرک
معیننه صاحب رأی و تدبیر ارباب اسنشان دن یکرمی او توز
مقداری رجال دخی خم اولنور که سر عسکرک حرکتی بالجمله
بور جالک مشورتلریله و اتفاق آرا لریله اولغه محتاجدر
ویور جالندن هر برینک بو یقینه بر خدمت یاری تمهیل اولنور
قانون استرازا و پارولا استرازا مطلق لسانلرنده بیکلکه
دیر لر بو محله قر اولدن عبارتدر پارولا دید کلری بر وضع
قریب و امور مهم سفریه و الزم لوازم حریره دن عدوشمار

ایلد کیری بر امر واجب الایهام در پس لشکر نصاری
سفره عزیمت ایلد کیری کوندن قر اول و پار و لا قاعده لرینه
عاقبت اهتمام ایله مراعات ایدر لر و حرکت ایلد کیری کوندن و
محلدن ابتدا بر له هر قو ناقده و هر کونده رجال عسکر سر
هسکرک یا نه جمع اولوب دیوان قور یلوب و جمله دن اول
کیجه نک و کوندن یزک قر اوللری امرینی کور و ب طرف
طرف قول قول قر اوللر ارسال و او زر لرینه معتبر و معتمد
ضابطه تعیین اولنور قر اول امری صورتی افراغ اولند قد
زید و عمر و و بکر مثالی بر لفظ مهمل تخصیص اولنوب اول
لفظ بی معنایار و لا نسیمیه اولنور و رجال و عسکر دن پیاده
و سوار رکندلرک هر برندن برر معتمد ضابطه پار و لا نک
اخذ و تبلیغنه متعین اولمغله جمله دیوانه موجود بولنوب
خلقه مثالی و دایره اولوب پار و لا لفظ نک صد و و و و دینه
منتظر استاده طور لر سر عسکر پار و لا وضع و تخصیص
ایلد و کی کله بی رجال دن مقر بنه و اول دخی قرینته کذا
فکذا دایره خلقی بری بر لرینک قول اغنه فصلد ایوب بینارند
معهود اولد قد رکندک یوامره مأمور ضابطه لرینه
واروب رکند قول و نالرینه مخفی خبر و بر لر و انلر دخی
اوطه لرندن قر اوله مأمور و مهیا اولانلره پار و له لفظنی

مخفی بلدر لر فعلی هذا اول لفظ معهود مثلاً زید اول کیجه نک
پار و لاسی اولوب قر اولد بولنان نوبتی او زرینه بر کسنه
ظهور ایلدوب کلسه در حال کسک دیو خطاب ایدر و در عقب
پار و لاندرد یوسوئال ایدر پار و لادن بی خیر اولمغله مخاطب
نیز جه جوابه قادر اولیوب تردد ایلد و کی کبی سیکانه دن ایلد و کی
معلوم اولوب نوبتی انی اخذ و یا اهل ککه سرعت ایدر
وقفاسنده اولان قر اوله خیر ایدر و اول دخی قفاسنده اولانه
کذا فکذا قر اول کومهلری بر ر اوق اتمی مساقه ده و دخی
صقجه دیز یلوب بر قولد بو کونه وقعه ظهور ایلسه بو خیر
فی الحال او ردولرینه و سر عسکر و رجاله و اصل اولور و دشمن
قریب اولد قد پار و لایه بر تقریب ایله و احوال لرینی
تجسس فر صند یولسون دیو کاه اولور که کیجه ده اپکی دفعه
پار و لا لفظنی تبدیل ایدر لر و قر اول لرینی محل و مقامک
اقتضا سنه کون ترتیب ایلدوب او ردولرندن هر چانبه
بر قاج ساعت مسافه یه و از نجه ترتیب ایدر لر و قر اوللری
یه قلغه معتمد و معتبر رجال متعین اولوب پی در پی حال لرینی
تفتیش و تجسس ایدر لر قواعد و شروطه مغایر ادنی
تقصیرات و مسامحه مشاهده ایلد کلرنده قر اولی بلا امان
قتل ایدر لر قانون صفر لشکر نصاری چون ملوک نصاری

هسکراری سفرده و حضرده گاه فنون حربیه تعام و تعلیل
و گاه ضابطه قیولنده لیل و نهار شدت اوزن نوبت
بکلمکله و گاه امور جنگه دائر خدمتاریله دائماً اشغال اولنوب
سفرده لازم کلان خدمتار ایام خالیه ده فراموش اولنماق
ایچون علی التوالی و الدوام قوانین حربیه و مراسم سفریه
اجراسی بلاد و قلاع یا زلا و قشلاقه و سائر بولند قوری
محللرده درکاردر پس سفرلری متعین اولدوغی کی بر محلله
تجمع ایدوب اول امرده عسکر لرینی کمال دقت و اهتمام ایله
یوقله ایدر لر و همان اول محلدن مقدمه جیش و دمدار
جیش تعیین و افر از اولنوب قراوللر قانونلرینه زیاده دقت
و اهتمام ایدر لر و هنوز کند و دار و دیار لرنده امنیت ایلکن
بواهر واجب الاهی ترک اتمیوب مداومت ایدر لر حرکت
ایلد کلرنده سیر و مشییلرنده نظامی حفظ ایدر لر قوناقلرنده
کذلک اهتمام ایدوب اولدورینه عرابه لرین طابورچکر لر
بر قیو قیوب اول قیولری بکار لر و اولدورینه بیکانه
قومیوب مظنه و شبهه ایتد کوری کسینه لری کر میت ایله
تفتیش و تجسس ایدر لر و بوجه اهتمام خصمک بر طریقله
کند و لرین دل و یا خبر المامق ایچوندر خصمه تقرب
ایلد کلرنده عرابه دن طابور یله اکتفا اتمیوب خندق ایله

قوناقلر بقوناقلر اولدورینه استیقام و پروردار و قوناقلر و جنگه
چرخ فلک دخی استعمال ایدر لر دشمنه دل و یرمکن
هر حاله احترام و دشمندن دل المغه غایت اهتمام ایدوب
بو خصوصیه بذل اموال ایدر لر صورت حرب و قتال
نصاری ملوک نصاری عسکرلری بری بر لریله و یا غیر خصمک
عسکر یله مقابل اولوب جنگ کلرنده حفظ و مراعات ایلد کوری
قاعده لری بودر که ذکر اولنور مثلا اون ایکی بیک
مقداری لشکر بدرنج افرنجینه اول مقدار عسکر یله جنگه
دور شد قدرنده اول اول عسکرک نصفی یعنی الی بیکی
کومه دن سچلوب آلا ی اول اولور لر و خصمه قارشو عزیمت
ایدر لر لکن کومه کومه اولوب کتزلر بلکه قواعد هندسیه اوزن
طرح اولنش خطوط مستقیمه اوزن کمال تناسب و مساواته
مراعات ایدوب کویا جماعت مسلمینک نمازده واقع
هیئت مرغوبه لرینه تقلید و اهتمام برله نظام اوزن صف
صف اولور لر سر عسکر اورتده قرار ایدوب صباغ قوله
وصول قوله رجا لدن مد بر تعیین اولنور و ینه اوچر دوردر
رکند اوزرینه رجا لدن بر مد بر و مباشر تعیین اولنور بوجه
اوزن آلا ی اولدن عبارت اولان الی بیک ادم قارشو لرنده
اولان خصمک حرکتنه کون اقتضاسی اوزن اوچ و یادورت

ویا بش ویا الی صف اولوب بری برینک اردنجه طورنا
قطاری کبی صفار بغلیوب طور رلور رکنند قومپانیاری یعنی
اوطه لری مضبوط و عسکر دخی بوفندک معلم و ماهر اولغله
نظام اوزن دزلمکده چندان زحمت چکنر لر مثلا بورکنند لر
بیکر آدمدن مرکب اولسه الی رکنند اوطه لری قوش قنادی
کبی اچلوب الی صف اولور لر و هر صفده بیکر آدم دزیلوب
الی صف بری برینک اردنجه سبحاقلری کشاده الی
قات طولانی محکم دیوان دور و کند الی دیب الی ایچون باقی
قلان الی بیک آدم دخی بو صورت و هیئت اوزن الی صف
اولور لر و اکی الی میانده بر مقدار مسافه قویوب الی
اول ایلر و یور و دیکه الی ثانی کوزه دووب یور
دشمن یوزینه یقلاشمدقچه اصلا تفنک اتمز لر غایت ثانی
وسکون اوزن یور یوب صفار کمال تناسب و مساوات
اوزن اتصافلرینه وادامت و اقامت لرینه غایت اهتمام ایدر لر
انجق ترمپته لری و سائر سازلی صداسی ایشید یاور آلی
اول دشمن یوزینه قریب اولدقه صف اولده مرتب بیک نفر
آدم بیک تفنکی یک قتیلدن اتش ایدر لر و اول صف اولده
اولنار فی الحال دیز چوکوب یا کپرو چکوب صف ثانی
در حال پرینه کچر و اول دخی یک قتیلدن بیک پان تفنکی اش

ایدوب صف ثالث پرینه کچر قائم اولور کند اربع و خامس
وسادس بری برلرینی تعاقب ایدر دک فاصله ویرمز لر
و توفنکلرینی طولدر مقدمه مسارعت ایدر لر خصمک سرعته
هجومندن احتراز ایدوب قطعاً آرام ویرمز لر و صفاری
منتظم اولغله هر نه جانبه دونمک اقتضا ایسه فی الحال
دووز لر صفاری نظاملرینی محکم حفظ ایدوب حرکت ایدر لر
دیب آلی صفاری ایسه بونلره نظارت ایدر دک هر نه طرفه
ضعف و مغلوبیت کورسه لر در عقب بلا توقف قفادن امداد
ایدر لر مقتوللرینه بو محله قطعاً نظر ایتمز لر بر فردک بو ائشاده
اتاسنه و یا قرنداشنه یا پشمغه و یا بریمانه ایله کپرو
چکلمکه زهره سی یوق بو مقوله حرکت ته تصدی ایدر فی
ضابط بلا امان اوروب قتل ایدر و قانونلرنده بویله لرک دمی
هدردر بو وجه اوزن بر طرف مغلوب اولدقه ینه فرمان
تسبب ایتمز لر ینه الا پلر صفار ینه مهمسا ممکن است حکام
ویره رک کپرو چکلمکه مباشرت و دشمن ارا لرینه کپرو
صفاری نظامنه خلل کلمه مکه عظیم تقید و اهتمام ایدر لر
و غالب اولان طرف دخی الی ترتیبی بوز میوب پراکنده لک
ایله دشمنی قومق سودا سنده اولدک ز زیر آلی ترتیبی
مختل اولدوغی کبی قوت و مکنتاری مضمحل اولوب

لاشی اولور لرو بال دفعات تجربه اولمشد رکه غالب اولان
طرف غالبیتنه مغرور انظامی بوزوب طرف مغلوب ایسه
نظام اوزن بولمغله دونوب مغلوب ایکن غالب مطلق اولمشد و
وجنک میدانی کیمه قالسه غالب عد اولنوب غنیمت عد
ایدربو جمله دن ملل کفارک عساکر عثمانیه نیک جمله و هجومی
منع ایچون تدارک ایلد کیری نظام لری فهم اولنور
مع هداینه طریق آخر ایله آلا پلرینه دخول و وصوله فنون
حریبه مهیره سی جواز کوس تروپ دیر لکه دولت علیه
عثمانیه قوت قاهره صاحبی اولوب انجم شمار عساکر تدارکنه
قادر درجا ندرکه دشمنک نظاملو عساکرینه قارشو نظاملو
هساکر تدارک ایدوب مجرد جمله و هجوم ایچون دیکر بر بلوک
هساکر تدارک ایلد ککه نظاملو عساکر نظاملو عساکری
مشغول قلد قده دیکر عساکر جمله و هجوم ایدوب طریق
آخرده سهوات برله کفارا لاپلرینه داخل و واصل اولور
واکرچه نظام عساکر نیچه نیچه شروط و قیودی مشتمل بر
مستقل علمه افراغ اولنش ولکن مبدا فساد بو محمد مشهود
و طریق ظفر و غلبه بو نظام و ترتیب خدعه سی علمه
منوط و تدارکنه مر بهط کورنگله بو محله بو مقدارنی تسوید
ایله اکتفا اولندی ینه ملوک و ملل نصارانک امور عالم

برله آشنالری استثناء مکمله لرنده علی طریق المباحثه
و المناقشه دیر لکه عجباً دولت علیه عثمانیه جانبندن وارد
جمله و هجومی دفع ایچون ملوک نصارانک تدارک ایلد کیری
حیل حریبه لری نثبع و ملاحظه اولنوب ترتیب و نظام
عدویه مقابل و محاذی ترتیب و نظام ایله عساکر تجهیز و تنظیم
قلسه لرا اولور می و بوا مره بروقتده رغبت و طرف دولتدن
مباشرت حیز تصور میدر دیو ایراد ایلد کیرنده بعضی لری
عناد اوزن مجبول اوللر بیه عدم امکانده اولدوغنده اصرار
بعضی لری حکیم مشرب اولوب جواز و امکانه ذاهب اولوب
دیر لکه دولت علیه عثمانیه نیک انجم شمار خلقی اولوب
تجهیز عساکره دائر یا جمله لوازم مساعد ایکن نصاری
عساکرینه نظام و ترتیبه مقابل و محاذی بلکه اندن زیاده
مشید الارکان و مؤ کد البنیان نظام اوزن سکسن بیک
هساکر همان برسنه ایچنده مجد داتدارک ایدر و یاسلا طین
سالفه نیک عساکره دائر قانون لری نثبع ایدوب احیا ایدر
وقت و زمانه کورن قصور و وایسه تکمیل ایدر بوندن قطع
نظر حالا هر وقت و انده موجود بپشمار عساکر دن سوار
و پیادگان اورتیه و یلو کلرینی نصارانک خدعه حریبه سی
اولان نظام و ترتیبه مقابل و محاذی نظام و ترتیب جدید

ایله مرتب قلمق یعنی نصاری عسکرینه مقابل اورته وپلوکار
نقرات وضابطاننی عددده مساوی و تفنکرینی دخی
مساوی قلوب لباسلری دخی توپوع اولتمق همان اوچ
دورت آی مد تنه محتاج دردی رلر بعضیاری ایسه سلاطین
سالفه عثمانیه احوال اعدادن غافل اولیوب ضبط ممالک
ایچون وضع قوانین لازم کلوب کذک قواعد حکمت
وشرعه مطابقت و عقل و فراست ایله دشمنه غلبه ده
سهولت ایچون وضع ایلدکری قانون حرب و اوجاقلری
افراغ ایلدکری صورت و طور و طرز لری ملوک نصارانک
نظام جدید دیدکری و اعتماد کلی برله اسناد ایلدکری
قوانین حریبه لرینه قات قات غالب اولوب حضرتده
و سفرده اقبال و نکاسل اولتمیوب کرکی کبی حفظ
و مراعاتده اهتمام اولنسه لشکر نصاری عساکر اسلامک
بوکونه شرع و قانون اوزر حرکتنه طاقت کتورن مزدی دیو
اقرار ایدرلر و بوندن غیری دولت علیه عثمانیه نک جود
و کریمی و باوجود عسکر طوایفنه معتاد انعام و بخشیشی
و مرالد طیب و نوازش خاطر عسکر یله اهتنامی معمون
آفاقه شهرت و السنه عالمده تواتر بولوب مجروح و علیله
و پیر عاجزه بروجه تقاعد کفایت مقداری معاش

تعیین اولتمق خاصه دولت علیه ابد اتصالی درکه دول
سازده ده مثل سبقت ایتمه مش و حالامل نصاراده بوکا
مشابه بروضع ظهور ایتمش در بوجمله مسامع عالیانده
مقرطو تمغله ممالک نصارادن از زمان حلولنده مراد اولندوغی
مقدار مرتب عسکر و بو خدعه حریبه نصاراده ماهر
کسینه لجر و احضار اولتمق همان بر صاحب تدبیرک ادنی
همتنه موقوف دردی رلر فی الواقع اشاء مفرده جاسوسلر
توسط طبله نصاری عسکرینک کوشلرینه القاولنسه که خدمت
پادشاهی یه کن قبول اولنور و کرک ضابطه کرک تقره
معتاد نصاری اوزر اله کلدکری علوفه قلیله نک طرف
دولتدن ابکی قاتی و یریلور و بعدا محاربه ایام خالیبه ده دخی
قطع اولتمیوب محل مناسبه اسکان و فیما بینهم آیینلری
اجر اسنه ممانعت اولنمزد یو بوکونه وعد لر ایله بجه سین
بلکه ضابطان و لشکر نصارانک اکثرین بوجانبه صید و جر
ایلمک امر سهلدرو بو طریق خدعه حریبه دن معدود
بو طریق مد و حد رحال بوکونه ملوک نصارانک با جمله
عسکر لری اچجه ایله طوتمه یوللو عسکر اولغله قاعد
مستحسنه دولت علیه اوزر دائم و ثابت اولور اسامیلری
اولیوب فرصت بولدقجه قاچوب التفات کوردکری

دولت تارك خدمتارينه كيدر لر مثال دولت عليه ابد قيامه
قليو نلر ظهور نندن اول اق دكتر سوا حلنده متمكن كفاريد كار
قليو نلر مالک اولوب شردمه خاسرينك تسلطندن
نه مرتبه ده زحمتلر و جمعيتلريني منع و مضر تاريني دفع ابلنك
امر نده نه كونه سعی و اهتماملر بزل اولمش معلوم و متواتر در
فاله الحمد تدبير اصابت پذير مقارنثيله كفار سفينه لرينه
و قلیونلرينه مقابل و محاذی سفینه لر و قلیونلر یا پلوب
از مدت ایچنده دست تسلطلری دفع و رفع اولدوغندن
غیری بعایت الله تعالی امر دو نلر محافظ الله عن القضا یا
جمله یه غالب استعدادینه و روی در یاده عدیم المثل کماله
ایرشدی مأمولدر که دریا امری نظام پذیر اولدوغی کبی
قره ده دخی عسکرک ترتیب و نظامنه ادنی اهتمام قلیوب
دشمن حیلله کارک فنون حریه ده تشبث قیلدوغی ترتیب
عسکر و جنک نظامی خدمه سی تتبع و ملاحظه قلیوب
اکامقابل و محاذی ترتیب و نظامه رغبت و با خصوص قوانین
حریه عساکر احیا و مراعات و بو امر جلیله جد و اهتمام
اولنسه زمان قلیلکه کماله ایریشوب با خصوص که عسکر
جنگجوی عثمانیانک کمال مرتبه ده ظاهر و نمایان اولان
استعدادلری مفتضا سنجه بوفن غریبه جمله یه تفوق و تصدیر

ایلملری امر بدیهیدر زیر بالذات و بالطبع نظامه قابلیت
و استعداد عسکر اسلامه جمله یه غالب و بازوی مکننت
و قدرت من کل الوجوه مساعد و حسن نظام و انتظام کمال
اتقیاد و امتثال قاید بر معنادن عبارت اولغله شرعا و قانونا
اطاعت و اتقیاد دخی علم حال اهل اسلام و فریضه ذمت
اهل ایماندر مثال با جمله ملل انصاری ایچنده مسکو
کفره سی بر ذلیل و زبیل و اعتباردن قالمش بر طائفه
حقارت آیین و خوش صفت اولوب هیچ بردشمن اتخاذا
ایدنمکه زهره لری و بر عسکر ایله مقاومته قدرتلری متصوور
دکل ایکن ملل سائر منک دست تعدیسی خوفندن همان
اقتدار رضدن بر جانبیه و شدید الپردو دائم الشتافرانلق
مللکتلره چکیلوب صید و شکار طریقیه معاشه قناعت
اتمشلر ایکن بکرمی و یا او تو زسنه بوندن اقدام ایچلرنده
بر عاقل و داناچار نامنده مللکری ظهور و طوایف سائر منک
احواللرین و ترتیب و تنظیم عسکره و سیاست ناسه دائر
قواعد و قانونلرینی تفتیش و تفحص قلیوب فنون حریه
اسبابنه راغب و بو علمه ماهر ارباب هنری دیار آخردن صید
و جرایدوب انلرک رأی و تدبیر و اعانتلری ایله عسکرینی
ترتیب و نظامنه مباشر اولور و آزدن کند و عسکرنده

بوفنی قوتدن فعله کتوزوب آکابر ملوک نصاری عسکرلینه
مقابل و محاذی مرتب و منتظم عسکر پیدا ایلدی و براویجا
سائر لریله مقاومت من کل الوجوه اقتدار حاصل ایلدی
چار مرقوم اگرچه کافرید خلقت لکن بر نکبت قوی همت
اولوب قره سی عسکرینی ملوک نصاری عسکرلرینک
نظام و ترتیبیله منتظم و مرتب و تجهیز و تقویت قلد قده
بو مرتبه یه دخی قناعت اتمیوب بحر ده دخی ملوکه تقلید
وسائر له مساوات و موازنت حاصل ایلک ایچون بذل اموال
ایله انکلتزه و ندر لاندک و سائر مالک ملو کدن سفینه بناسی
احوالندک ماهر استاد لر جمع و احضار و کمال اهتمام ایله
سفینه له مدت مدینه زوال کلامک و فورتنه لده نلاطم
امواج دریا ده شد تله تحمل و سائر لوازمندک تقید و اهتمام
بر له و افر قلیون و چکدیری طرح و بنا ایدوب بحر بالطقه
مثلی سبقت ایتدک بلکه اشدمدک بردونمای احداث
ایلدی و کذلک بحر خزهنوز سفینه و دوننماندن
و برکسنه نک تصرفندن خالی بر دریا اید و کن کوروب دریای
مرقومه بر تقریبیله مالک و مته تصرف اولق سودا سیله عجمه
تجارت هواسی بهسانه سیله چار مرقوم اول دریا ده دخی
سفینه لر ترتیب و دوننمای پیدا ایدوب مالک بحر خز

عنوانی نام بد نامنه تخصیص ایلدی بوندن غیری اطراف
بلا ددن مهند سارکتوروب دریای مرقومک خفت و عمقنی
مساحه و اطراف و اکنافنی کشت گذار ایله حد و دبحری
معلوم ایدینوب بحرک شکل و صورتنی رسم و تصویر ایلدی
و بو طرز و طور ایله عجمستانه و طاغستانه دخی وضع اید
ایدوب اول حوالیدن نچه برلری و ابللری قبضه تصرفنه
کتوردی خلاصه مافی الباب هر حاله حسن نظام امور
نظامک روحی مثله سند اولوب فلا جرم هر امرک وجودی
کندویه مخصوص نظامیله قوام و دوامه منوط و موقوف
امور دولت و مهام سلطنت دخی حسن نظام ضبط و ربط
و سیاست ایله صورت تقویت و قیام و دوام اوزن متانت
بولوب با خصوص حسن نظام عسکر اهم مهامندن تولد
ایدن منافع لایحسی و لایعد اولدوغندن غیری لفظ نظام
مرغوب اولدوغنی کی بوفن غریب نظام عسکر ذاتندک دخی
مرغوب و محبوب الطبع قوی الاعتماد برلندین علم اولوب
منافع کثیره سندن همان بر مقدارینه صرف ذهن و توجه
درون بر له اطلاع حاصل اولسه شک و شبهه یوق که بالجمله
سوار و پیادکن و اهل تیمار و زعماکال رغبت بر له راغب
اولدقلرندن غیری ولات مهالک و محافظان سرحد و سائر

وزرا و امرا و میرمیران اولنوردخی طالب بلکه قیو خلقارینی
دخی نظام ایله منتظم قلمقه دقیقه فوت ایتمزردی و نیجه
اصحاب خیرات اثار جمیله وضع و ایداعه رغبت ایدوب
وقف مراد ایلدکری تقود و اشیا بی بو طریقہ صرف
و عسکرینک اورتہ و باوکلرینہ شرط ایتمکله تقویہ و یرمکه
طالب و راغب اولورردی و فی نفس الامر اتفاق عقلای
عالم بویله درکه دولت علیه نك خلقی بالذات و بالطبع نظام
قبولی استعدادندہ جمله یه غالب اولوب اکر فنون حربیه
نظامیله مفنن و اجر اسنه دقت و اهتمامه همت اولنسه
اعدادن بر فردک بود دولت علیه اید استمراریله مقوامته
اقتداری قلیوب بلکه قبل الحریکه نیجه قلاع و بلادک
مفتاح لرینی بالطوع و الرضاء بارکاه پادشاهی یه
کتوروب تسایمی مصالحت

کوررردی

تم التسويد والطبع بعون الملك الوهاب على يد الحقيير ابراهيم
من متفرق كان درگاه عالی المأذون بعمل الطبع
يدار الطباعة العامرة في اليلدة الطيبة
قسطنطينيه في واسط شعبان المعظم لسنة
اربع و اربعين و مائه و الف

کوشنده
عجندو های دوری و درین طریقی اوز
خیاله منزل و مفصود المیز نقیمه و ملاز

ما چون کتاب بیهم کویا نمی شوک
تا همدی بجازسد و انمی شوک

واضع
صفا

Kütüphanesi	
Kitap No	Esat ex.
Yeni Kayıt No.	
SK K.	1810